

İran sanksiyaları
Azərbaycana
təsir etməyə
başladı -
evlər və
kirayə
bahalaşır

yazısı səh.7-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7 noyabr 2018-ci il Çərşənbə № 237 (7126) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Efirdəki biabırçılıqları durdurmaq zamanı - MTRŞ rəsmisindən sərt mövqe

Əxlaqları ilə heç yaxınlarına belə nümunə olmayanları telekanallarda xalqa "əxlaq dərəsi" keçməyə çıxaranlara Milli Televiziya və Radio Şurası sədrinin müavini ele cavab verdi ki...

yazısı səh.6-da

Dilimizin qorunması prezidentin xüsusi diqqətində

yazısı səh.4-də

Ölkəmiz atəş çənberində - İran, Gürcüstan...

yazısı səh.8-də

Ermənistan savaşı tətikləyir - təhlükəli gəlişmə

yazısı səh.9-da

Vergi islahatları anonsunu iqtisadçı ekspertlər şərh etdilər

yazısı səh.15-də

Avropa İttifaqı-Azərbaycan münasibətlərində yeni mərhələ

yazısı səh.10-da

Büdcə müzakirələrində qaracı uşaqlar problemindən danışıldı

yazısı səh.12-də

Bakıdan Fələstinə böyük jest

yazısı səh.13-də

Dövlət "Azərenerji" yükündən necə xilas etmək olar?

yazısı səh.12-də

Himn müzakirələri: "Dəyişmək olmaz - günahdır"

yazısı səh.15-də

Gömrükçülər külli miqdarda brilyant saxladı

yazısı səh.2-də

Facebook onların taleyini bu cür qaraldıb - heyrətamiz faktlar

yazısı səh.14-də

BAKIDAN İRƏVANA SON İSMARİŞ:

"ERMƏNİSTAN BUNU NƏ QƏDƏR TEZ ANLASA..."

Paşinyanın qanunsuz Qarabağ səfərinə cavab gecikmədi; Azərbaycan rəhbəri Ağdamdan düşmən tərəfi bir daha xəbərdar etdi; "Ermənistan ərazisindəki yollara, Dağlıq Qarabağa gedən kommunikasiyalara da tam nəzarət edirik..."

yazısı səh.9-da

Elmar Məmmədیارov Ukrayna

səfirliyindəki qalmaqalla bağlı hərəkətə keçdi

Xarici İşlər Nazirliyi 2,4 milyon dollar vəsaitin mənişmənilməsi iddiası ilə bağı araşdırmağa başlayıb; **Deputatdan nazirə sərt suallar:** "Demək, bu nazirlikdə mənişmənilən hər hansı vəsait 7-8 il sonra üzə çıxarılacaq?"

yazısı səh.5-də

Qüdrət Şükürov

İstintaqa cəlb olunan sabiq "baş liftçi" məşur hamamını satır - 10 milyona

yazısı səh.3-də

Sergey Mixiyev

Rus politoloqdan Qarabağla bağı sensasion iddia

yazısı səh.4-də

Veysel Filiz: "Avropa ideoloji mutasiya ilə qarşı-qarşıyadır"

yazısı səh.13-də

Narazı şəhid vərəsələrinin şikayətləri araşdırılır

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüylərinə görə ölmüş elan edilmiş hərbi qulluqçuların ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 19 aprel 2018-ci il tarixli Fərman imzalayıb. Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti isə 1997-ci il avqustun 2-dək Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş, ölmüş və hərbi əməliyyatlarla əlaqədar xəbərsiz itkin düşdüylərinə görə ölmüş elan edilmiş hərbi qulluqçuların ümumi siyahısını hazırlayıb.

Bəzi şəhid ailələri həlak olmuş dağmalarının adlarının həmin siyahıda olmadığını bildirirlər. Hətta buna etiraz olaraq, bir neçə dəfə müxtəlif qurumların qarşısında aksiya keçiriblər.

Modern.az xəbər verir ki, şəhid ailələri noyabrın 6-da Prezident Administrasiyasının qarşısına toplaşaraq, 11 min manatlıq birdəfəlik ödəmənin onlara şamil edilməsinə narazılıqlarını bildiriblər.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin (ƏƏSMN) İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Fazil Talibov modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirib ki, şikayətlərin nazirliyə aidiyyəti yoxdur: "Nazirlik birdəfəlik ödəməni almaq hüququ olan hərbi qulluqçuların vərəsələrinə ödənişin edilməsi üçün işləri sürətləndirir və bu proses tam şəffaf, elektronlaşmış şəkildə icra edilir. Notariat kontorlarından sənədlər elektron qaydada daxil olduqca işçi qrup baxır və komissiya ödəmə ilə bağlı qərar verərək maliyyənin açılması məqsədilə aidiyyəti işləri aparır".

F. Talibov qeyd edib ki, hər bir şəhidin xatirəsi ucadır: "Narazı bir neçə nəfər vərəsənin də şikayətləri araşdırılır".

Cocuq Mərcanlıda suvenir fabriki tikilir

Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndində suvenir fabrikinin tikintisi aparılır. Bunu Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoral deyib. (Trend). Onun sözlərinə görə, bu layihə Türkiyənin Beynəlxalq Əməkdaşlıq və İnkişaf Agentliyinin (TIKA) təşəbbüsüdür:

"Hazırda TIKA-nın həyata keçirdiyi işlər çərçivəsində kənd ərazisində istixanalar və arıçılıq təsərrüfatları yaradılıb. Bunlarla paralel olaraq suvenir fabrikinin tikintisi davam edir".

Qeyd edək ki, Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi ilə Türkiyə səfirliyinin birgə layihələri çərçivəsində Cocuq Mərcanlıda 15 istixana quraşdırılıb. Bundan başqa, 15 ailəyə 10 arı ailəsi və müxtəlif arıçılıq avadanlıqları verilib.

Ukraynanın baş prokuroru istefa verdi

Ukraynanın baş prokuroru Yuri Lutsenko vəzifəsindən istefa verdiyini açıqlayıb. Modern.az Ukrayna KİV-nə istinadən xəbər verir ki, o, Ali Radada çıxışı zamanı bunu söyləyib. "Heç kimin hakimiyyətdən yapışmadığını sübut etmək üçün postumdan istefa verirəm. Xahiş edirəm ki, bu həftə məsələyə baxasınız"- deyərək Lutsenko deyib. Xatırladaq ki, o, 2016-cı ilin mayından baş prokuror olub.

Üç ölkə hərbiçiləri kibertəhlükəsizlik məsələlərini müzakirə etdilər

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan müdafiə nazirlikləri arasında imzalanmış fəaliyyət planına əsasən Bakıda kibertəhlükəsizlik sahəsində təcrübə mübadiləsinə dair işçi görüşü keçirilib.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Tədbirdə tərəflər dünyada baş verən lokal hərbi münaqişələr, terror təhlükəsi və informasiya sistemlərinə kibercümlərin sayının artması məsələlərini, eləcə də global kibertəhlükəsizlik sahəsində vahid fəaliyyət sisteminin təşkilinin vacibliyini müzakirə ediblər.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Gömrükçülər külli miqdarda brilyant saxladı

Hava Nəqliyyatında Baş Gömrük İdarəsi əməkdaşları külli miqdarda brilyant qaşların gömrük nəzarətindən gizli şəkildə ölkəyə götürülməsinin qarşısını alıb.

Dövlət Gömrük Komitəsindən verilən məlumata görə, Dubai-Bakı aviareysi ilə gələn Azərbaycan Respublikası vətəndaşı İsmayilov Aqil Əsfəndiyar oğluna məxsus əl yükü Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunun 1-ci terminalının gəliş zalındakı rentgen cihazından keçirilən zaman monitora şübhəli əşyaların təsvirlərinin əks olunması gömrükçülərin diqqətindən yayınmayıb. Buna görə də sərnişin saxlanılaraq onun əl yükündə təkzər yoxlama aparılıb.

Yoxlama zamanı əl çantasının alt hissəsinin plastik örtü-

yü sökülüb və oradakı boşluqda yapışqan lentlə üzənmiş 3 ədəd şəffaf polietilen bükümlərin yerləşdirildiyi müəyyən edilmiş. Həmin bükümlərdəki 12 ədəd polietilen paketlərdən əvvəlcədən gömrük orqanına

təqdim edilməyən, elektron və ya yazılı formada bəyan olunmayan, ümumi çəkisi 105,0 qram təşkil edən brilyant qaşlar aşkar olunub.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qurban Qurbanov 73 pillə gerilədi

Dünyanın ən yaxşı məşqçilərinin yeni reyting siyahısı açıqlanıb.

Modern.az xəbər verir ki, siyahıda yer alan millimizin və "Qarabağ"ın baş məşqçisi Qurban Qurbanov 685 xalla 587-ci pillədə yer alıb. Qurbanov ötən həftə ilə müqayisədə 73 pillə geriləyib.

"Neftçi"nin baş məşqçisi Roberto Bordin isə 482 xalla 703-cü pillədə qərarlaşıb. İtaliyalı mütəxəssis ötən həftə ilə müqayisədə 190 pillə geriləyib.

Qeyd edək ki, cədvəldə "Barselona"nın baş məşqçisi Ernesto Valverde başçılıq edir. "Qremio"nun çalışdırıcısı Renato Gauço 2-cidir. 3-cü pillədə "Atletiko" "sükanı arxası"nda olan Dieqo Simeone qərarlaşıb.

Bakı-Xarkov-Kiyev avtobus reysi ləğv olundu

Bakı-Xarkov-Kiyev avtobus reysi ləğv olunub. Bu barədə Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Yasər İsaqov məlumat verib. (AzərTAc).

O bildirib ki, Bakı-Xarkov-Kiyev avtobus reysinə sərnişin tələbatı olmadığı üçün bağlanıb. Gələcəkdə ehtiyac yaranarsa, reysin yenidən açılması nəzərdə keçirilə bilər.

Bərdə, Mingəçevir və Yevlaxda vərəmə yoluxanlar daha çoxdur

"Bu ilin 6 ayı ərzində Azərbaycanda uşaq və yeniyetmələr arasında 2 nəfərdə ilkin vərəmə kompleksi, 31 nəfərdə ocaqlı vərəmə, 81 nəfərdə infiltrativ vərəmə, 7 nəfərdə vərəmin gecikmiş forması aşkarlanıb".

Səhiyyə Nazirliyinin Elmi Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun direktoru Həqiqət Qədirova "Vərəmin diaqnostika, müalicə və profilaktikasına müasir yanaşma" mövzusunda keçirilən elmi-praktiki konfransda çıxışı zamanı deyib. Onun sözlərinə görə, ötən il dərman davamlı xəstələrin 16 faizində ölüm müşahidə edilib: "Ümumilikdə, 59 faizdə müalicə uğurlu, 19 faizdə uğursuz olub, 6 faiz xəstə isə sonrakı müşahidələrə gəlməyib". H. Qədirova bildirib ki, keçən ilin iyunundan bu ilin oktyabr ayına kimi geniş sayılı dərmanlara davamlı 345 xəstədən 325 nəfəri müalicəyə cəlb olunub: "Onlardan 11 nəfəri müalicədən imtina edib, 14-ü dünyasını dəyişib, 11-i rejimi pozub, 1-i isə Gürcüstana köçürülüb. Müalicəyə başlamayan 20 nəfərdən də 11-i ölüb".

İnstitut direktoru qeyd edib ki, vərəmə yoluxmanın ən yüksək göstəriciləri Bərdə, Mingəçevir, Yevlax, Göygöl və Qazaxda qeydə alınıb: "Uşaq və yeniyetmələr arasında isə Yevlax, Xızı, Bərdə, Saatlı və Mingəçevirdə yüksək yoluxma göstəriciləri olub. Vərəmli xəstələrin İV müayinəsinə cəlb olunma göstərici ölkə üzrə 81 faiz təşkil edib. Yalnız dörd rayonda - Tərtər, Neftçala, Göygöl və Lerikdə bu müayinələr 100 faiz aparılıb. Cəlilabad, Abşeron, Bərdə, Şamaxı və Füzuli rayonlarında vərəmli xəstələrin İV müayinəsinə cəlb olunması 50 faizdən az olub".

Gürcüstan hərbi xərclərini artırdı

Gürcüstanın 2019-cu ilin dövlət büdcəsindən ölkənin Müdafiə Nazirliyinə 870 mln. lari (317 mln. dollardan çox) vəsait ayrılacaq. Bu barədə Gürcüstan hökuməti tərəfindən ölkə parlamentinə təqdim olunmuş gələnləki büdcə layihəsində qeyd edilib. (Report).

İlkin büdcə layihəsi ilə müqayisədə Müdafiə Nazirliyinə ayrılacaq vəsait 80 mln. lari çoxdur. Yeni büdcə layihəsində silahların alınması üçün 55 mln. lari həcmində kredit də nəzərdə tutulub. Gürcüstan Müdafiə Nazirliyinə dövlət büdcəsindən gələn il ayrılacaq vəsait 2018-ci ilə müqayisədə 68 mln., 2017-ci ilə müqayisədə isə 100 mln. lari çoxdur.

Sürücülük vəsiqəsinin rüsumu artırıldı

Sürücülük vəsiqəsinin verilməsinə və ya dəyişdirilməsinə görə yeni dövlət rüsumu qüvvəyə minib.

Daxili İşlər Nazirliyinin Kollegiyası bununla bağlı "Sürücülük vəsiqəsinin verilməsi üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu üzrə inzibati rəqlament"də müvafiq dəyişiklik edib.

Noyabrın 5-dən qüvvəyə minən qərara əsasən, sürücülük vəsiqəsinin verilməsinə və ya dəyişdirilməsinə görə artıq 18 manat deyil, 25 manat məbləğində dövlət rüsumu ödəniləcək.

Qeyd edək ki, "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə 29 iyun 2018-ci il tarixli qanuna əsasən sürücülük vəsiqəsinin verilməsinə və ya dəyişdirilməsinə görə dövlət rüsumunun məbləği 18 manatdan 25 manata qaldırılıb.

Borca görə axtarılda olan 16 nəfər saxlanıldı

Azərbaycanın daxili işlər orqanları tərəfindən ötən gün 105 cinayət faktı qeydə alınıb, onların da 16-sı "isti izlər"lə açılıb. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, əvvəlki dövrlərdən bağlı qalmış 11 cinayətin açılması təmin olunub.

Axtarılda olduğuna görə ümumilikdə 35 nəfər, o cümlədən borclu şəxs qismində axtarılda olan 16 nəfər saxlanılaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Respublikanın avtomobil yollarında 4 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib, nəticədə 2 nəfər ölüb, 10 nəfər xəsarət alıb.

Daxili işlər orqanları əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində narkotiklərlə əlaqəli 6 fakt müəyyən edilib.

Cinayət törətməkdə şübhəli bilən 21 nəfər saxlanılıb.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) "Lifttəmir" İstehsalat Birliyinin istintaqa cəlb olunan sabiq baş direktoru Qüdrət Şükürova bağlı redaksiyamıza olduqca ilginclik xəbər daxil olub.

Bildirilir ki, Qüdrət Şükürov özünə məxsus əmlakları satır. O, yaxın ətrafına bildirib ki, təcili olaraq ona 10 milyon manat lazımdır ki, köhnə işlərini sahmana salıb vəziyyətdən çıxsin. Bu məqsədlə özünün Bakının müxtəlif ünvanlarında yerləşən əmlaklarını və obyektlərini satır. Qüdrət Şükürovun belə obyektlərindən biri də Ali Məhkəmə binası yaxınlığında yerləşən "Womans Secrets" qadın hamam kompleksidir. "Baş liftçi"nin qalmaqlarla yadda qalan qızı Aysel Şükürovanın "Türk hamamına girdim" <https://az.cliply.net/video/RGFGuCaK7W4>

adı ilə sosial şəbəkələrdə yayımladığı videoda kompleksin olduqca bahalı işləmərlə zəngin olması diqqət çəkir. Həmin hamama xərclənən pullarla Bakıdakı binaların yarısına keyfiyyətli liftlər quraşdırmaq olardı. İstintaqa cəlb edilmiş Qüdrət Şükürova təcili olaraq 10 milyon manatın niyə görə lazım olması bilinmir. Onun barəsində korrupsiya araşdırmaları davam edir. Qüdrət Şükürovun istintaqa cəlb olunması ABŞ-ın Xarici Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Aktının pozulması ilə müşayiət olunan korrupsiya cinayətinin üstü açıldıqdan sonra baş tutub. Azərbaycanda da müvafiq araşdırmalar başlanıb. İddialara görə, Azərbaycandakı araşdırmalar iş üzrə korrupsiyaya bulaşmış məmurların ABŞ istintaqçıları ilə üz-üzə qalmalarının qarşısını almağa hesablanıb. Xüsusilə Qüdrət Şükürovun tutularaq ABŞ-a aparılmasına qarşı addım kimi dəyərləndirilir. Bu iddiaların nə dərəcədə doğru olduğunu söyləmək hələ tezdir. ABŞ-da başlanmış araşdırma sənədlərində "Liftremont" kimi

İstintaqa cəlb olunan "baş liftçi" məşhur hamamını satır - 10 milyon manata

Qüdrət Şükürov yaxın ətrafına bildirib ki, təcili olaraq ona pul lazımdır

keçən qurumun rəhbər şəxslərinin "pulyuma" sxemləri haqqında məlumatlar yer alır. Okeanın o tayında araşdırma başlanandan sonra baş prokuror Zakir Qaralovun təqdimatı əsasında Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsini icra edən Eldar Əzizov "baş liftçi" Qüdrət Şükürova işdən qovub.

Qüdrət Şükürov ABŞ-da başlanan korrupsiya araşdırmalarının ardından istintaqa cəlb edilib, Baş Prokurorluğun istintaq qrupu "Lifttəmir" İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb. İstehsalat Birliyində yol verilmiş qanun pozuntuları ilə bağlı Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsində cinayət işi başlanıb. Belə məlumatlar var ki, Qüdrət Şükürov hər gün nəzarət altında

Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə aparılaraq sorğu-sual edilir. Onun əmlaklarının, çoxsaylı nəqliyyat vasitələrinin üzərinə həbs qoyulub. Belə bir halda onun əmlakları necə satması sualı açıq olaraq qalır.

Məlumatla görə, Qüdrət Şükürovun Ali Məhkəmə binası yaxınlığında yerləşən "Womans Secrets" qadın hamam kompleksində savayı Mərdemlərinin ardından istintaqa cəlb edilib, Baş Prokurorluğun istintaq qrupu "Lifttəmir" İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb. İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb. İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb. İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb.

gələn xəbərlər sırasındadır.

"Yeni Müsavat" ötən saylarında bu haqda xəbər vermişdi. Redaksiyamıza daxil olan xəbərlərdə deyilirdi ki, Qüdrət Şükürov mal-mülklərini Azərbaycan vətəndaşları İlqar, Aynur, Xuraman, Gumaş Ramazanovların adına keçirib. Böyük məbləğdə vəsaitlər, Bakıdakı çoxsaylı mənzillər, bağ evləri, bahalı nəqliyyat vasitələri Qüdrət Şükürov işdən qovulandan bir neçə ay əvvəl Ramazanovların adına rəsmiləşdirilib. Bu iddianın ortada olması onu deməyə əsas verir ki, Qüdrət Şükürov vəzifədən çıxarıla biləcəyini, müvafiq olaraq istintaqa cəlb olunma ehtimalını göz altına alıb. Və ya mümkündür ki, Qüdrət Şükürov əmlaklarının izinin itirilməsinə adı ABŞ-ın Xarici Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Aktının po-

zulması ilə müşayiət olunan korrupsiya cinayətinə qarışandan sonra başlayıb. Tələsik adındakı mal-mülkü başqalarının adına keçirməklə əlindən çıxmasını önləməyə çalışıb.

Yada salağ ki, 2018-ci il sentyabrın 15-də ABŞ-ın Qiyətli Kağızlar Komitəsi (SEC) "United Technologies Corporation" şirkətini 13 milyon 400 min dollar cərimələyib. Buna səbəb şirkətin törəmə müəssisəsi olan "Otis Elevator Co." lift istehsalı şirkəti tərəfindən Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə (SEC-in sənədlərində bu müəssisənin adı "Liftremont" kimi gedir) rüşvət verilməsidir. Bundan sonra Qüdrət Şükürovun keçmiş qudası, Azərbaycan vətəndaşı Rəfael Əsgərov bir neçə dövlət qurumu ilə yanaşı ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə də müraciət ünvanlayıb.

O, müraciətində olduqca ilginclik məqamlara toxunub, bu qalmaqlı korrupsiya cinayətinin hərtərəfli araşdırılması üçün ifadə verməyə hazır olduğunu bəyan edib. Onun müraciətlərindən biri də baş prokuror Zakir Qaralovun adına yazılmışdı. Yada salağ ki, SEC-in saytında yer alan məlumatda bildirilir ki, "Otis Elevator Co." Bakının dövlət balansında olan binaları liftlə təchiz etmək üçün Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinin məmurlarını rüşvətlə ələ alıb. SEC şirkətə qarşı təhqiqatı daxili administrativ sərəncam çərçivəsində aparıb və işin məhkəməyə göndərilmə-

məsi üçün "United Technologies Corporation"a cərimə ödəməyi təklif edib. Şirkət təkliflə razılış və 13 milyon 900 min dollar dövlətə ödəyib. Bununla da korrupsiya sxemini üzə çıxaran təhqiqatın nəticələrini qəbul etmiş olub.

SEC-in məlumatında qeyd edilir ki, 2012-ci ildə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti şəhərin ictimai yaşayış binalarının yeni liftləri təchiz edilməsinə dair tender elan edib. "Otis Elevator Co." bu tendəri udmaq üçün Bakı Lift Təmir İstehsalat Birliyinin rəhbərliyinə rüşvət verməyə razılış. Rüşvətin verilməsi və liftlərin alınması üçün kağız üzərində subpodratçı şirkətlər və vasitəçilər üzərindən qurulmuş sxemdən istifadə olunub. İlk sxem 2012-ci ilin martında "Otis Rusiya" şirkəti tərəfindən liftlərin Bakı "Lifttəmir" İstehsalat Birliyinə birbaşa satışı ilə bağlı olub. Bu sövdələşmənin həcmi 1.8 milyon dollar olub və məbləğin az qala yarısını "şapka" kimi istehsalat birliyinin rəhbərliyinə ötürüblər. Hazırda araşdırmalar davam edir.

"Lifttəmir"dəki korrupsiya cinayətlərinin araşdırılması, Qüdrət Şükürovun əmlaklarını adlarına dövr etdiyi Azərbaycan vətəndaşları İlqar, Aynur, Xuraman, Gumaş Ramazanovların istintaqa cəlb olunub-olunmamaları sualı da açıqdır...

□ E. HÜSEYNOV,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda terror aktı törətməyə cəhd göstərən erməni diversantın məhkəməsi başladı

Karen Kazaryan bir sıra ağır cinayətlərdə suçlanır

Azərbaycanda terror aktı törətməyə cəhd göstərən erməni diversantın məhkəməsi başlayıb.

"Report"un Qərb bürosunun məlumatına görə, Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsində keçirilən prosesə hakim Kəramət Əliyev sədrlik edir.

Erməni diversant Kazaryan Karen Armeni Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin -Həyat və sağlamlıq əleyhinə olan cinayətlər (120-143) - 120.2.12; 120.2.7; 120.2.11; 120.2.5; 120.2.1; İqtisadi fəaliyyət sahəsində olan cinayətlər (190-213) - 206.3.2; İctimai təhlükəsizlik əleyhinə olan cinayətlər (214-233) - 214.2.1; 228.1; 214-3.1; 214.2.3; Dövlətin Konstitusiyası qurulmasının əsas-

ları və təhlükəsizliyi əleyhinə olan cinayətlər (274-285) - 282.1; 276; İdarəetmə qaydaları əleyhinə olan cinayətlərdə (315-326) - 318.2 təqsirli bilinir. Qeyd edək ki, K.Kazaryan

Azərbaycan Respublikasında ictimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhəli arasında vahimə yaratmaq məqsədilə insanların həlak olmasına, onların sağlamlığına zərər vurulmasına, əhəmiyyətli

əmlak ziyanının vurulmasına, Azərbaycan Respublikasının müdafiə qabiliyyətini və iqtisadi təhlükəsizliyini zəiflətmək məqsədi ilə müəssisələrin, əhalinin həyat təminatı obyektlərinin dağıdılmasına və zədələnməsinə yönəldilən partlayışlar törətmək, Azərbaycan Respublikasının təhlükəsizliyi zərərinə olaraq istifadə etmək üçün zəruri məlumatları toplayıb Ermənistanın xüsusi xidmət orqanlarına vermək məqsədi ilə 15 iyul 2018-ci il tarixdə, gecə saat 01 radələrində Ermənistan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinin istintaqa məlum olmayan iki hərbi qulluqçusu ilə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında cinayət əlaqəsinə girərək, onların müşayiəti ilə həmin odlu silahı, onun komplekt hissələri-

ni, döyüş sursatlarını, partlayıcı maddələri və partladıcı qurğuları qaçaqmalçılıq yolu ilə, Azərbaycan Respublikasının gömrük sərhədindən gömrük nəzarətindən kənar, qoşunların təmas xəttindəki minalanmış, tikanlı məftil və mühəndis maneələri ilə təchiz olunmuş sahədən keçirərək və Azərbaycan Respublikasının mühafizə olunan dövlət sərhədini üzərində müəyyən edilmiş sənədlər, yeni şəxsi pasportu və müvafiq qaydada rəsmiləşdirilmiş icazəvizası olmadan və dövlət sərhədinin nəzarət-buraxılış məntəqələrindən, yəni sərhəd, gömrük və digər növ yoxlamaların aparıldığı xüsusi təchiz olunmuş yerlərdən kənarında döyüş mövqelərinin yerləşdikləri yüksəkliklərin arasındakı çay yataqlarından piyada keçərək, Qazax rayonunun Kəmərlı kəndi istiqamətindən Azərbaycan Respublikasının ərazisinə daxil olub, Qazax şəhərində odlu silahdan, döyüş sursatlarından, partlayıcı maddələrdən və partladıcı qurğulardan istifadə etməklə ictimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhəli arasında vahimə yaratmaq məqsədi ilə partlayış törətməklə insanların həlak olmasına, onların sağlamlığına zərər vurulmasına, əhəmiyyətli əmlak ziyanının vurulmasına real təhlükə ya-

radaraq terrorçuluq törətmişdir. K.Kazaryan silah-sursatları, onların komplekt hissələrini, partlayıcı maddələri və partladıcı qurğuları gizlətdiyi ərazidən aralanıb Kəmərlı kəndinin kənarı ilə Qazax şəhəri istiqamətində, təxminən 50-100 metr məsafəni keçdikdən sonra, şəxsi mal-qarasını otarmağa çıxarmış kənd sakinlərinin diqqətini cəlb etdiyindən, onlar tərəfindən müvafiq dövlət qurumlarına məlumat verildikdən sonra həmin gün, 15 iyul 2018-ci il tarixdə səhər saat 07 radələrində Azərbaycan ordusunun hərbi qulluqçuları tərəfindən görülmüş müvafiq tədbirlər nəticəsində Qazax rayonunun Kəmərlı kəndinin "Balakənd" adlandırılan ərazisində tutulduğundan, öz cinayətkar niyyətini tam başa çatdırma bilməmiş, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında, təməh məqsədi ilə və sifarişlə, iki və daha çox şəxsi, terrorçuluqla əlaqədar və milli ədavət və düşmənçilik niyyəti ilə qəsdən adamöldürmə və partladıcı Azərbaycan Respublikasının müdafiə qabiliyyətini və iqtisadi təhlükəsizliyini zəiflətmək məqsədilə müəssisələrin, əhalinin həyat təminatı obyektlərinin dağıdılmasına və zədələnməsinə yönəldilən partlayışlar törətmə cinayətlərinin törədilməsinə cəhd edib.

Azərbaycan dilinin qorunması prezidentin xüsusi diqqətində

“Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru: “Dilimizin qorunmasına dövlət nəzarəti ciddiləşəcək, monitorinqlər keçirəcəklər”

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Ağdam Muğam Mərkəzinin açılışında çıxışı zamanı Azərbaycan dilinin saflığının qorunmasının vacibliyi məsələsinə də yer ayırıb. Prezident bildirib ki, muğam bizim milli sənətimizdir, milli sərvətimizdir: “Bizim mənəvi dəyərlərimizin, Azərbaycan dəyərlərinin inkişafı, qorunması üçün ədəbiyyatımızın, musiqimizin çox böyük əhəmiyyəti var. Muğam həm ədəbiyyatdır, həm musiqidir, həm də Azərbaycan dilinin saflığını qoruyan sənətdir. Mən bu yaxınlarda Azərbaycan dilinin saflığının qorunması ilə bağlı fərman imzalamışam. Buna ehtiyac var, mən bu məsələ ilə bağlı bir neçə dəfə öz fikirlərimi bildirmişəm. Bizim çox zəngin dilimiz var və Azərbaycan ədəbiyyatı bunu təsdiqləyir. Ancaq indi dünyada gedən qloballaşma prosesləri, digər proseslər istər-istəməz

dilimizə də təsir edir, biz dilimizi xarici təsirdən qorunmalıyıq. Bizim dilimizə lüzumsuz xarici kəlmələr lazım deyil. Bizim dilimiz o qədər zəngindir ki, istənilən fikri, istənilən məsələni ifadə etmək mümkündür.

Ancaq biz görürük ki, bəzi hallarda həm kütləvi informasiya vasitələrində, həm digər sahələrdə dilimizə yad kəlmələr daxil edilir. Bunlar dilimizi zənginləşdirmir, əksinə, bəzən mövcud sözlər yeni sözlərlə

əvəzlənir və mən bunun qəti əleyhinəyəm. Bu gün bu fürsətdən istifadə edərək, bir daha bildirmək istəyirəm ki, hamımız öz dilimizi qorunmalıyıq. Əlbəttə, bizim incəsənətimizin ənənəvi növləri, o cümlədən muğam sənəti bu sahədə xüsusi rol oynayır”.

Ölkə başçısının dövlət dilinin qorunması məsələsinə bir daha toxunması cəmiyyətdə və mediada müsbət qarşılıqlar və dəstəklənir.

“Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru, deputat Bəxtiyar Sadiqov bu barədə “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi ki, prezident İlham Əliyev Azərbaycan dilinin saflığının qorunması, dövlət dili səviyyəsində işlədilməsinə daim diqqət və qayğı göstərir, dəfələrlə bununla bağlı çox mühüm fərmanlar verib, dövlət proqramları, sərəncamlar imzalayıb: “Doğrudan da Azərbaycan müstəqillik dövrünə qədəm qoyduqdan sonra dünyaya

açılıb. Əgər sovet dövründə biz yalnız Rusiya vasitəsilə dünya ilə əlaqə saxlayırıqsa və dilimizə ən çox rus dilinin təsiri var idisə, dilimizdə ən çox işlənən terminlər Rusiyadan gəlmə terminlər idisə, bu gün Azərbaycan dünyaya açıqdır. Dünyanın yüzlərlə dövləti ilə ünsiyyət qurulub və hər birindən müxtəlif sözlər, terminlər eşidirik, işlədirik. Ona görə hər kəs ana dilinin qorunmasına çalışmalıdır. Əlbəttə, dil daim inkişaf etməlidir, müxtəlif terminlərlə zənginləşməlidir. Amma bu, ana dilinə əcnəbi sözlərin daxil olması hesabına olmamalıdır. Çox təəssüf ki, bu sahədə müəyyən problemlər götürük. Cənab prezident də məhz problemlərin aradan qaldırılması üçün bu məsələyə çıxışında xüsusi yer ayırıb. Əcnəbi dil bilmək yaxşıdır. Ancaq əcnəbi dildeki sözləri götürüb ana dilimizə qatmaq və dilimizi korlamaq olmaz. Bakının bir sıra küçələrindəki reklamlara baxanda bilmir ki, Azərbaycandasən, yoxsa Avropada. Baxmayaraq ki, reklamlarda

Azərbaycan dilindən kənara çıxmaq qanunda qadağan olunub, amma yenə də əcnəbi sözlərdən ibarət reklamlar şəhəri bürüyüb. Bəzən kütləvi informasiya vasitələrində də ana dilimizə kənar sözlərin daxil edildiyi müşahidə olunur. O cümlədən telekanalarda bu məsələdə durum yaxşı deyil. Televiziyada danışanlar, işlədilən sözlər bir çox insanlarda ana dilimizin məhz bu olduğu rəyini yaradır. Beləliklə, Azərbaycan dilinin çirklənməsi baş verir. Çayxana söhbətləri, bazar söhbətləri, səviyyəsiz adamların işlətdiyi ifadələr baş alıb gedir. Adam ekrana baxmaq, dinləmək istəmir. Cənab prezidentimizin ana dilimizlə bağlı söylədikləri qeyd etdiyim sahələrdə çalışanlar və həmin sahələrin rəhbərləri tərəfindən nəzərə alınmalıdır. Müşahidə olunan qüsurlar aradan qaldırılmalıdır”.

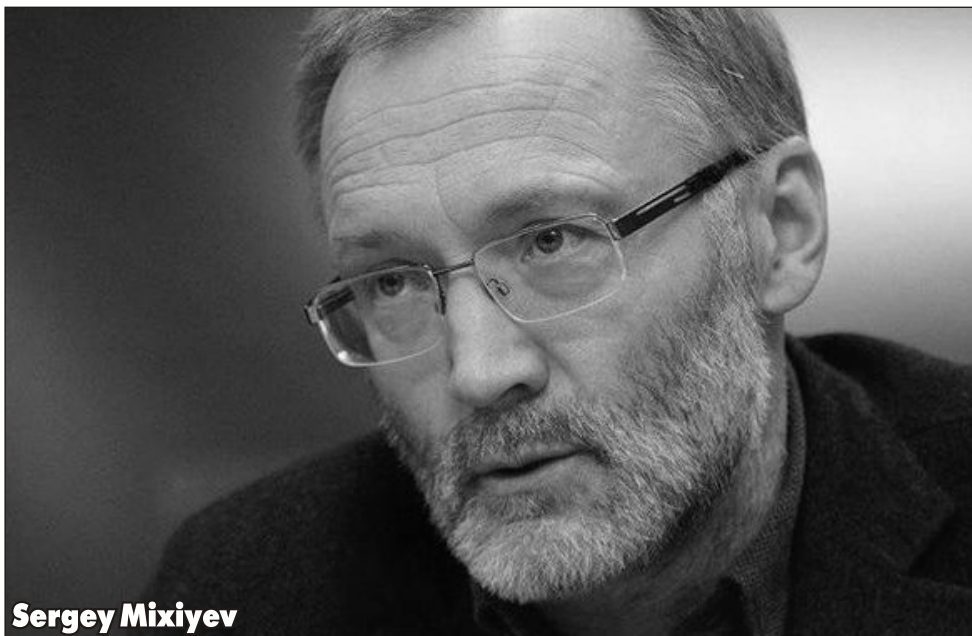
Baş redaktor qeyd etdi ki, prezidentin Azərbaycan dilinin saflığına, qorunmasına xüsusi diqqət ayırdığını hər birimizdə unutmamalıyıq: “Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da yaxşılaşdırılması məqsədilə Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitorinq Mərkəzinin yaradılması barədə prezident İlham Əliyevin fərman verməsi dövlət başçısının bu məsələyə nə dərəcədə mühüm əhəmiyyət verdiyini əyani göstərir. Monitorinq Mərkəzində təcrübəli mütəxəssislər çalışacaq və Azərbaycan dilinin qorunmasına dövlət nəzarəti ciddiləşəcək, monitorinqlər keçirəcəklər. Ana dilimizi hər birimiz qorunmalıyıq. Dile sevginin əlamətlərindən biri də onu yad və lazımsız ifadələrdən qorumaqdır”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton İrəvana səfəri zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasına dair öz formulunu təqdim edib. Bu formulun mahiyyəti belədir ki, işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində İrana təzyiqlər göstərmək üçün Amerika hərbi bazasının yerləşdirilməsi təmin edilsin”. Virtualaz.org xəbər verib ki, belə sensasion bəyanatla “Rossiya 1” telekanalının “Axşam Vladimir Solovoyla” proqramında çıxışı zamanı Rusiyanın Xəzər Əməkdaşlığı İnstitutunun direktoru Sergey Mixiyev çıxış edib.

Rus politoloqdan Qarabağla bağlı sensasion iddia

Sülhəddin Əkbər: “Söhbət aralıq razılışmadan gedir, məsələnin köklü həllindən yox”

Sergey Mixiyev

Deyilənləri “Yeni Müsavat”-a şərh edən Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər bildirdi ki, ABŞ-ın münaqişənin tənzimlənməsi ilə bağlı həll variantını təqdim edəcəyi gözləniləndir: “Xatırlayırınsızsa, prezident Donald Trampın Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 il-

liyi ilə bağlı təbrik məktubunda bir ifadə var idi. Tramp qeyd edirdi ki, önümüzdəki aylarda Qarabağ məsələsinin həlli ilə bağlı imkanlar açılacaq. Yəni açıq şəkildə Tramp Birləşmiş Ştatların münaqişənin tənzimlənməsi ilə bağlı təklif irəli sürəcəyinin anonsunu vermişdi. Bu baxımdan Con Bol-

tonun regiona səfəri zamanı Tramp administrasiyasının münaqişənin tənzimlənməsi ilə bağlı təkliflərini gətirdiyi, hər halda, bəllidir. Erməni mətbuatı da Bolton Ermənistanı olarkən iki məsələ ilə bağlı Paşinyana təkliflər verdiyini açıqladı. Birincisi, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli

ilə, ikincisi, silah satışı ilə bağlı. İndi Rusiyadan Sergey Mixiyevin detallı açıqlamaları bilmirəm rus kəşfiyyatının mətbuata sızdırmaq istədiyi məsələdir, yoxsa yox. Amma Boltonun özünün açıqlamalarından belə çıxır ki, o, Bakıda və İrəvanda olarkən münaqişənin həlli ilə bağlı tərəflərə təkliflər verib. Onun çıxışlarından belə görünürdü ki, ABŞ tərəflər arasında daha yaxşı müqavilənin imzalanmasını istəyib. Bu, o deməkdir ki, Amerika bildirdi ki, Rusiya regiona sülhməramlı qüvvələr adı altında öz silahlı qüvvələrini yerləşdirmək üçün tərəflərə özünün “həll planı”-nı qəbul etdirmək istəyir. Ona görə də ABŞ Vaşinqtona görə daha yaxşı şərtlərlə tərəflərə müqavilə təklif edir”.

S. Əkbərin fikrincə, burada başlıca hərbi-strateji məsələ ondan ibarətdir ki, İran məsələsinin gündəliyə gəldiyi bir vaxtda İranın şimalında Amerikanın, yoxsa Rusiyanın silahlı qüvvələri olacaq: “Əsas məsələ budur. Ona görə də həm Moskva, həm Vaşinqton bu hərbi-strateji məsələni həll etməyə çalışır. Onun ən yaxşı yolu da münaqişənin həlli ilə bağlı təkliflər vermək və tərəflərin bu təklifi qəbul etdiyi halda sülhməramlı qüvvələr adı altında öz silahlı qüvvələrini bölgəyə yerləşdirməkdən ibarətdir. Yeni “ayının min bir oyunu” bu məsələnin başındadır. Ona görə də Boltonun Paşinyana o cür təklif verməsi - əgər veribse - bizim üçün gözlənilməz olmamalıdır”.

“Əgər Bolton Paşinyana konkret o şəkildə təklif veribse, bu, deməkdir ki, əslində Va-

şinqtonun məqsədi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll etmək yox, bölgədə İrana qarşı mövqə əldə etməkdir” sualına S.Əkbər belə cavab verdi: “Əgər İran məsələsi ilə bağlı ABŞ-la Rusiya arasında heç olmasa çərçivə anlaşması olmayacaqsa, Azərbaycan çətin vəziyyətə düşə bilər. Çünki həm Moskva, həm Vaşinqton ondan tərəf seçməsinə tələb edəcək. Hələlik görünən odur ki, Moskva ilə Vaşinqton arasında belə bir razılışma yoxdur. Ona görə də tərəflər ayrı-ayrılıqda öz “həll” planlarını həm Bakıya, həm də İrəvana təklif edirlər. Gələcəyə yönəlmiş necə olacağı çoxlu faktorlardan asılıdır. Təbii ki, təklif verilən tərəflərin hər ikisi daha güclü olanı yanına yer almağa çalışacaq. Nə rəsmi Bakının, nə də rəsmi İrəvanın Vaşinqtona və Moskvaya tez-tələsik cavab verəcəyini düşünürəm. Yəni bu, bir qədər zaman alacaq məsələdir. Əgər həqiqətən də Vaşinqton İrəvanın razılığını alıb regiona öz silahlı qüvvələrini yeritmək istəyirsə, bu, ancaq Bakının və İrəvanın razılığı ilə ola bilər. Təkcə İrəvanın razılığı ilə ola bilməz. Yeni bu kimi ciddi məsələlərdə Rusiya da, ABŞ da hər iki tərəfin razılığını almalıdır. Söhbət aralıq razılışmadan gedir, məsələnin köklü həllindən getmir. Onlara lazımdır ki, qismən İrəvanı da, Bakını da qanə edən bir aralıq razılışma imzalsın. Tərəfləri bax belə bir aralıq sazişi imzalamağa məcbur etməkdən söhbət gedir. Çünki aralıq saziş imzalanmalıdır ki, o sazişin təminatçısı adı altında da o sənədə imzaladılan tərəfin silahlı qüvvələri “sülhməramlı qüvvələr” adı altında regiona yerləşdirilsin. Məsələnin mahiyyəti bundan ibarətdir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Son günlər Xarici İşlər Nazirliyinin və nazir Elmar Məmmədovun fəaliyyəti yenidən gündəm mövzularından birinə çevrilib. Buna əsas səbəb Azərbaycanın Ukraynadakı səfiri Azər Xuduyevin sabiq səfir Tələt Əliyevlə bağlı bu ölkənin Daxili İşlər Nazirliyinə və Baş Prokurorluğuna müraciət etməsidir.

Elmar Məmmədov Ukrayna səfirliyimizdəki qalmaqla bağlı hərəkətə keçdi

Xarici İşlər Nazirliyi 2,4 milyon dollar vəsaitin mənimsənilməsi iddiası ilə bağlı araşdırmaya başlayıb; **deputatdan nazirə sərt suallar:** "Demək, bu nazirlikdə mənimsənilən hər hansı vəsait 7-8 il sonra üzə çıxarılacaq?"

A. Xudiyev T. Əliyevin səfir olduğu dövrdə 2008-ci ildə səfirlik binasının təmirinə ayrılmış 2,4 milyon dollar vəsaiti mənimsədiyini, binanın təmir olunmadığını bildirdi. Ukrayna Baş Prokurorluğu araşdırmalara başlayıb, sabiq səfirin Kiyevdəki evində axtarış aparılıb. A. Xudiyevi qərəzli olmaqda ittiham edən T. Əliyev isə Kiyevdə mətbuat konfransı keçirib, bu iddianı təkzib edib.

T. Əliyev 2001-2010-cu illərdə Azərbaycanın Ukraynada səfiri olub.

A. Xuduyevin Ukraynanın erməni əsilli daxili işlər naziri Arsen Avakova və Ukrayna Baş Prokurorluğuna müraciət etməsi hətta parlament səviyyəsində müzakirə edililib, bəzi deputatlar bunu E.Məmmədovu nazirlikdə işi yaxşı qurmamaqda qınayıb. Yada salaq ki, 2015-ci ilin mayında da Xarici İşlər Nazirliyində ziddiyyətli proseslər baş qaldırmışdı. Belə ki, o zaman İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Avropa İttifaqı yanındakı keçmiş səfiri Arif Məmmədov nazirliyi və hakimiyyəti sərt tənqid edərək müxalifət düşərgəsinə keçmişdi. İyul ayında o, 2013-cü ildən işlədiyi İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Avropa İttifaqındakı səfiri vəzifəsindən geri çağırıldı. Bundan dərhal sonra Hesablama Palatasının kollegiyasının iclasında A.Məmmədovun

2007-2012-ci illərdə Azərbaycanın Avropa Şurası yanında Daimi Nümayəndəliyinin (Strasburq) rəhbəri işlədiyi dövrdə büdcə vəsait-

lərindən qanunsuz istifadə və dövlətə külli miqdarda zərər vurulması ehtimalı nəzərə alınaraq toplanmış materialların Baş Prokurorluğa göndərilməsinə qərar verildi. Toplanmış faktlar əsasında A.Məmmədov barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilərək beynəlxalq axtarışa verildi. Bu qalmaqla E.Məmmədovu ciddi tənqid hədəfinə çevirdi. Bundan sonra da zaman-zaman səfirliklərdə yeyinti faktları ilə bağlı xəbərlər yayılıb. Ukraynadakı səfirliklə bağlı baş verənlər isə indiyədək olanları "kölgədə qoydu".

"Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyi ilə bağlı məsələ xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun tapşırığı ilə araşdırılmaqdadır".

Bunu BakuPost-a açıqlamasında XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva bildirib. L. Abdullayeva deyib ki, XİN-in araşdırmasının nəticələri barədə ictimaiyyətə məlumat verəcək: "Hələlik məsələ ilə bağlı Azərbaycanın müvafiq orqanlarına müraciət müzakirə mövzusu de-

vil. Hazırda Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən araşdırma davam edir".

Deputat Fazil Mustafayev noyabrın 6-da bu mövzuda E.Məmmədovu sərt tənqid edən yazı ilə çıxış edib. O, nazirin dilimizdə sosial şəbəkələrdə yayılmış məlum çıxışını xatırladaraq yazır: "Əslində Elmar Məmmədova aktual olan başqa bir sual verilməliydi. Ukraynadakı səfirliyimizdə baş verən anormallığın adı nədir? Tələt Əliyev 2001-2009-cu ilədək Azərbaycanın Ukraynadakı səfiri olub. İndiki səfirimiz də 2016-cı ildə təyin olunub. 7 il müddətində orada daha iki səfirimiz çalışıb. Yeni səfir iddia edir ki, keçmiş səfir iki milyon vəsaiti mənimsəyib, o halda həmin 7 ildəki səfirlərdən niyə hansısa bu mənimsəməni kəşf edə bilməyib?"

Bəs Hesablama Palatası, nazirliyin daxili maliyyə nəzarət qurumu niyə aşkara çıxara bilməyib?"

Deputat daha sonra da sərt suallarını davam etdirib: "Demək, bu nazirlikdə mənimsənilən hər hansı vəsait 7-8 il sonra üzə çıxarılacaq? Keçmiş səfir də iddia

edir ki, indiki səfirin diplomat kimi yarımçıq fəaliyyəti ilə bağlı vaxtilə qətiyyətli mövqə sərgilədiyindən, dünya fırlanıb-dəyişib, həmin şəxs məhz Ukraynaya səfir təyin olunan kimi işini-gücünü atıb keçmiş səfirə haqq-hesab çəkməyə başlayıb. Başlamanın hüquqi tərəfini bir tərəfə qoyaraq, Xarici İşlər

Nazirliyimizin səfirliyi münaqişəni, mübahisəni Ukraynanın hüquq-mühafizə orqanlarının çözməsinə imkan tanıması Azərbaycan üçün biabırçılıq deyilmə? Cənab Elmar Məmmədova bunu sormaqla lazımdır".

Deputat sonda yazır: "Sözümün canı budur ki, hörmətli Elmar müəllimdən dili necə bilməyini deyil, hüququ, təyin etdiyi səfirlərin dövlətçilik anlayışlarının səviyyəsini necə bildiyini soruşmaq daha məntiqli olmazdı?"

Sonda onu da qeyd edək ki, Azərbaycanın haqq səsinə dünyada duyuran E.Məmmədov zaman-zaman bu kimi qalmaqlarda tənqid edilərsə də, onun təcrübəli diplomat olduğuna heç bir şübhə yoxdur. Amma bəzi ekspertlər belə iddia edir ki, E.Məmmədov dinc dövrə uyğun diplomatdır. Məsələn, "Azərbaycan Naminə" İctimai Mərkəzin prezidenti Eldar Namazov müsahibələrinin birində E.Məmmədov haqda belə deyib: "Mən xarici işlər naziri cənab Elmar Məmmədovu uzun illərdir tanıyıram. O, kifayət qədər təcrübəli, savadlı diplomatdır. Onun nazir olmasından öncəki dövrlərdə çalışdığı vəzifələr ona imkan verib ki, dünya siyasətini, regionda gedən prosesləri yaxından izləsin və dəqiqliklə təhlil etsin. Ancaq məşhur bir anlayış var ki, müharibə şəraitinə uyğun diplomatlar, siyasətçilər və dinc şəraitə uyğun diplomatlar, siyasətçilər var. Bunu indiki xarici işlər nazirinə də şamil edə bilərik. Elmar Məmmədov başda olmaqla, XİN-dəki bir çox diplomatlar dinc dövrə uyğun yaxşı diplomatlardır. Bizim diplomatiyamız faktiki olaraq müharibə aparandan bir dövlətin diplomatiyası olmalıdır".

XİN-lə bağlı bu məsələdə tənqidlər haqlı olsa da, hər halda, E.Məmmədovla bağlı mövzu həssaslıq tələb edir, xüsusilə sosial şəbəkələrdə tənqidi fikirlər əndazəni aşmamalıdır.

□ ORXAN, "Yeni Məsəvat"

Böyük oktyabr vampirinin can verməsi

Xəlid KAZIMLI

Bu gün uzun illər boyunca "Böyük Oktyabr Sosialist İnqilabı" adlandırılan dövlət çevrilişinin 101-ci ildönümüdür. 1917-ci ildən ta 1991-ci ilə, SSRİ dağılanadək hər il bu gün təntənəli şəkildə qeyd olunur, ölkənin bütün şəhərlərində, rayon mərkəzlərində paradlar keçirilir, telekanallar bayram tədbirlərindən canlı yayımlar verər, qəzetlər başdan-başına inqilabdən, onun tarixi əhəmiyyətindən, nailiyyətlərindən yazırdı.

Bu gün o söz birləşmələrinin dırnaq arasında yazılması isə heç də səbəbsiz və qeyri-obyektiv hal deyil. Əslində əsl inqilab 1917-ci ilin fevralında baş verib, çar Nikolayın taxt-tacı başına o zaman uçurulub, mütləqiyyətə 17-ci ilin əvvəlində son qoyulub.

Ancaq həmin ilin oktyabrında (yeni təqvimlə həmin gün noyabrın 7-nə düşür) müvəqqəti hökuməti devirərək Rusiyada hakimiyyəti ələ keçirən bolşeviklər fevral inqilabını "burjua inqilabı" adlandıraraq damğalayıblar. Əksər siyasi qüvvələrin dəstəklədiyi müvəqqəti hökumət, Rusiyanın demokratikləşməsi, parlamentli respublika kimi fəaliyyət göstərməsi demək olan həmin quruluş bolşeviklər tərəfindən darmadağın edilib və yerində bolşevik diktaturası yaradılıb. Adını da proletariyat diktaturası qoyublar.

Ancaq biz "oktyabr inqilabı" haqqında əsl həqiqətləri uzun illərdən sonra, arxiv materiallarının mətbuatda dərc olunmasından sonra bildik.

Biz, bolşeviklərin həyata keçirdiyi "qırmızı terror"dan çox gec xəbər tutduq.

Dünyaya "məsumlar məsumu", "müqəddəslər müqəddəsi", "ən böyük humanist", "peyğəmbər" kimi təqdim edilən Leninin əslində əli qanlı bir cəllad, despot olduğunu sonralar bildik.

Bir adam ki, "mülkədarları, tacirləri, möhtəkirləri, çara qulluq edən ziyalıları, aqşavıyaçıları, avaraları, fahişələri və sairələri yerindəcə güllələmək" əmri verə, o, necə müqəddəs və humanist ola bilər?

Yaxşı, mülkədarlar, inqilab düşmənlərini başa düşdük, bəs yazıq "avara"ların, "fahişə"lərin, ondan da ötəri "və sairələrin" günahı nədir? "Qırmızı terror" illərində on minlərlə "və sairə" kateqoriyasına daxil olan adam güllələnilib.

Bu, həmin Lenindir ki, doğma Bakıya münasibətdə belə bir əmr də verib: "Bakını tutmaq! Tutmaq! Tutmaq!". Daha sonra başqa bir əmr gəlib: "Bakını yandırmaq!"

Əslində bolşeviklərin Bakıya münasibəti xüsusi olub. Elə sosialist çevrilişinin baş tutmasında da Bakı müstəsna rola malikdir. O dövrdəki inqilabçıların çoxunun yolu Bakıda keçib, onlar burada məskən salıb, fəhələrlər arasında inqilabi iş aparıb, neft milyonlarının dövr olduğu şəhərin sahibkarlarından xərac toplayıblar. Bu sırada Stalin, Orconikidze, Mikoyan, Beriya, Şaumyan, Vişinski və onlarla başqaları da olub.

Bu gündən baxanda tarixi hadisələrə daha obyektiv qiymət vermək mümkündür. Belə aydın olur ki, fevral inqilabı tarixi zərurət olub. Çar mütləqiyyəti ölkə əhalisini yedirmək, geydirmək, dolandırmmaq iqtidarında olmayıb. İmperiyanın hər tərəfində də-rəbəylik və zülm-zillət hökm sürüb və o zülm, haqsızlıq, ədalətsizlik inqilabi hərəkətlənməni zəruri edib.

Elə bolşeviklərin də hakimiyyəti ələ keçirməsi tarixi zərurət olub. O dövrdə aktiv siyasi qüvvələr dağınıq və zəif, eləcə də səriştəsiz olublar. Dövlət qurmağın, idarə etməyin yolunu bilməyiblər, gücləri çatmayıb. Kütlələr də demokratiyaya və digər mütləq qərəzlərə hazır olmayıblar. Onlara yeni bir mütləqiyyət, yeni bir çar lazım olub və Leninin simasında onu tapıblar. Daha güclü və müştəkkil olan bolşeviklər hakimiyyət boşluğunu doldurub, bütün zəif rəqiblərini məhv ediblər. Onlar etməsə, bunu başqa siyasi qüvvələr edəcədi.

İndi inqilabları pisləmək, yerdən-yerə vurmaq dəbdir. Ancaq acı gerçəklik bundan ibarətdir ki, bəşər tarixində inqilablar, xalq üsyanları olmasaydı, ictimai formasiyalar bir-birini əvəz etməzdi, insanlar hələ də quldarlıq quruluşunda yaşayardılar, hər yanda kölə alveri gedərdi, varlılar, özlərini ali zümrədən sayanlara aşağı sort hesab etdikləri insanlara zülm edərdi, heç bir hüquq verməzdilər.

Heç vaxt inqilab etməyən ölkələrin halına baxın, onlar hələ də feodalizm quruluşunda yaşayırlar. İnsanların real olaraq seçib-seçilmək haqqı yoxdur. Dövlətlər bir ovuc plutokratın əlindədir. Belə ölkələrdən insanlar kütləvi şəkildə vaxtilə inqilab eləmiş, formasiya dəyişdirmiş, inkişaf etmiş, parlament tərəfindən idarə olunan ölkələrə qaçırırlar.

Bolşeviklərin həyata keçirdiyi "sosialist inqilabı" on milyonlarla insanın başını yese də, həyatını məhv etsə də, yerdə qalanlar üçün nəticədə pis-yaxşı bir düzən qurulmuş, qayda-qanun bərqərar edilmişdi. Ancaq qan-qada, faciələr, haqsızlıq üzərində bərqərar olan həmin quruluş da uzun müddət davam gətirə bilmədi. Çünki o, vampir quruluşu idi, yaşaması, uzunömürlü olması üçün daima qan əmməliydi.

Əslində o quruluşu saxlamaq üçün yeni qanəmmə cəhdləri oldu - Almatıda, Bakıda, Qarabağda, Tiflisdə, Vilnisdə qan əmmən aqreqatlar işə salındı, amma yetərli olmadı. Kommunistlərin axırıncı nəslə bolşevik sələfləri qədər qəddar, qaniçən ola bilmədilər. Ona görə də böyük oktyabr vampiri 74 ildən sonra, 1991-ci ilin oktyabrında can verməyə başladı və dekabrda son nəfəsini verdi.

Azərbaycanın efir məkanı daima müzakirə mövzudur. Rəsmi səviyyədə tənqidlərə baxmayaraq, bəzi telekanallarda hələ də ucuz şoular, insanların əsəbini tarıma çəkən proqramlar efirə verilir. Üstəlik, əxlaqları ilə heç yaxınlarına belə nümunə olmayanlar telekanallarda xalqa "əxlaq dərəsi" keçməyə çıxarılır.

Milli Televiziya və Radio Şurası sədrinin müavini, tarix elmləri doktoru, Əməkdar jurnalist Qafar Cəbiyev "Xalq qəzeti"nin son sayında geniş məqalə ilə çıxış edib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Qafar Cəbiyev məqaləsində əsas sitat kimi Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevin "Balanslaşdırılmış proqram siyasəti, yüksək efir mədəniyyəti, ictimai maraqlara xidmət, maarifləndirmə, operativ və hərtərəfli məlumatlandırma teleradio yayımı həyata keçirən qurumun müvəffəqiyyətinin əsas şərtləridir" fikrini önə çıxarıb. Yada salağ ki, Prezident Administrasiyasının rəhbəri də vaxtilə televiziyalarda ki real vəziyyətlə bağlı sərt mövqə sərgiləyib.

Başabəla aparıcılar, üzdəniraqların təbliğati

Q.Cəbiyev "Xalq qəzeti"nin məqaləsində bəzi teleaparıcıların efirimizin ciddi probleminə çevrildiyini bildirib. "Nədənsə teleradio qurumlarının rəhbərləri insanların gözünü qabar etmiş olan bu cür başabəla aparıcılardan əl çəkmək istəmirlər. Məgər onları daha bacarıqlı, daha istedadlı və daha peşəkər insanlarla əvəz etmək olmaz?! Yeni atalar demişkən, "xoruz olmasa, sabah açılmayaacaq?!" deyə, MTRŞ rəsmisi sual edib. Q.Cəbiyev son vaxtlar bəzi telekanallarda insanlar üzərində şoular qurmasını da sərt dilə tənqid edib: "Sosial şəbəkələrin populyar-

Efirdəki biabırçılıqları durdurmaq zamanı-MTRŞ rəsmisindən sərt mövqe

Əxlaqları ilə heç yaxınlarına belə nümunə olmayanları telekanallarda xalqa "əxlaq dərəsi" keçməyə çıxaranlara Milli Televiziya və Radio Şurası sədrinin müavini elə cavab verdi ki...

laşdırdığı, əslində isə əxlaqi və psixi durumunda problemləri olan insanlar üzərində şoular qurması, cəmiyyətimiz və mədəniyyətimiz üçün əsla səciyyəvi olmayan tək-tək halların daha da şişirdilərək əcaib tərzdə tamaşaçıya təqdim olunması da çox ciddi ictimai narazılıq doğurur. Teleradio yayımçıların işi və qayğısı tək-cə baxımlı proqramlar hazırlamaqla tamaşaçıların rəğbətini qazanmaqdan ibarət deyil. Bununla yanaşı, onlar hazırladıkları efir materiallarından həm də qazanc əldə etmək barədə düşünürlər. Yeni

reyting gətirən verilişlər hazırlanmalıdır ki, yaxşı reklamı da olsun. Özel yayımçılar bu yolda az qala hər qəpik uğrunda çarpışmalı olurlar. Çünki onlar məhz özlərinin qazancı hesabına maddi-texniki bazalarını təkmilləşdirir, işçilərin sosial təminatını yaxşılaşdırır, həm də dövlət büdcəsinə ödəmələr həyata keçirirlər".

"Son vaxtlar şou-biznes əhlinə məxsus dəbdəbəli evlərin, villaların və maşınların reklamı maqazin proqramlarının başlıca mövzusunə çevrilib. Açıq demək lazımdır ki, bu cür sifarişli verilişlər əksər hallar-

da cəmiyyət tərəfindən ikrah hissi ilə qarşılanır. Yeni insanlar çox yaxşı bilirler ki, alın təri ilə qazanılmış pullarla bu cür ifrat dəbdəbə sahibi olmaq qeyri-mümkündür. İş, vəzifəsi, qabiliyyəti, aylıq məvacibi və qazancı hər kəsə bəlli olan bəzi üzdəniraq "sənətçilərin" mənbəyi məlum olmayan pullar hesabına qurduğu hər cür dəbdəbəli həyat şəraiti başqaları üçün örnək kimi təbliğ olunma bilməz" - MTRŞ rəsmisi məqaləsində yazır. Qafar Cəbiyev qeyd edib ki, əyri yollarla əldə olunmuş bahalı maşınları, oğurluq pullarla ucaldılmış dəbdəbəli villa və imarətləri təbliğ etməyin özü halal zəhmətlə dolanan vicdanlı insanlara qarşı hörmətsizlikdir: "Bu cür üzdəniraq təbliğat nəticə etibarilə gənclərin əxlaqını pozur, xüsusən də onların peşə seçimində səhvə yol vermələrinə gətirib çıxarır. Bununla da ölkənin və millətin gələcəyi üçün əlavə problemlər yaratmış olur".

Telekanalların uğursuz xəbər siyasəti

MTRŞ rəsmisi özel telekanallarda xəbər xidməti siyasətini də tənqid edib: "Bu sahədə fəaliyyətini lazimi səviyyədə qura bilməyən yayımçılar heç zaman ciddi uğur qazana bilməyib və bundan sonra da

qazanmayacaqlar. İndiki halda xəbər xidmətinin təşkili ilə bağlı əsas diqqət çəkən məqamlardan biri ayrı-ayrı yayımçıların sosial şəbəkələrin və bir para qeyri-ciddi saytların yoxlanılmamış informasiyalarının təsir dairəsindən çıxma bil-məməsidir. Çox vaxt təqdim olunan xəbərlərin əhatə dairəsi ölkəmizin coğrafiyasını yə-tərincə əhatə etmir. Mərkəzdən nisbətən uzaq rayonların ictimai-siyasi və mədəni həyatına dair xəbərlər efirlərdə çox nadir hallarda yer alır. Bəzi telekanalların efirinin cəmiyyət üçün o qədər də önəmli olmayan kriminogen xəbərlərlə daha çox yüklənməsi də arzu-olunmaz hal kimi dəyərləndiril-məlidir. Özümüzün, ailəmizin, dostlarımızın, həmkarlarımızın, bütövlükdə cəmiyyətin hər bir üzvünün daimi təmasda olduğu televiziya və radio da əslində uğurları və problemləri özündə əks etdirən güzgüyə bənzəyir. Yeni biz özümüz necəyikse, güzgüdəki əksimiz də elədir. Odur ki, elə yaşamaq, elə işləmək, elə düşünmək, elə davranmaq və nəhayət, elə mübarizə aparmaq lazımdır ki, özümüzü və əməllərimizi ekranda görəndə qıcıqlan-mayaq".

Qafar Cəbiyev kimdir?

Qafar Cəbiyev 17 avqust

1950-ci ildə İsmayilli rayonunun Talistan kəndində dünyaya gəlib. 1969-cu ildə H.Zərdabi adına KDPİ-nin tarix fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. İsmayilli rayonunun Talistan kənd orta məktəbində tarix müəllimi, "Zəhmətkeş" rayon qəzetində məktublər şöbəsinin müdiri, "Bilik" cəmiyyəti İsmayilli rayon təşkilatının məsul katibi işləyib. 1980-ci ildə Azərbaycan EA Tarix İnstitutunun aspiranturasına daxil olub. 1985-ci ildə Ukrayna Arxeologiya İnstitutunun elmi şurasında dissertasiya müdafiə edərək tarix elmləri namizədi alimlik dərəcəsi alıb. 1990-2003-cü illərdə "Azərbaycan" qəzetinin Balakən-Şəki bölgəsi üzrə xüsusi müxbiri olub. 2003-cü ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə 4 il müddətinə Milli Televiziya və Radio Şurasının üzvü təyin edilib. 2007-ci ildə Azərbaycan prezidentinin sərəncamı ilə yenedən 6 il müddətinə Milli Televiziya və Radio Şurasının üzvü təyin olunub. 2008-ci ildə Girdman tarixinə dair doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Dörd monoqrafiya, 100-dən çox elmi məqalə müəllifidir. "Qızıl qələm" mükafatı laureatıdır.

ORXAN,
"Yeni Müsavat"

"Guya filmdə siqaret çəkilməsə, siqaret çəkənlərin sayı azalacaq?"

Rasim Balayev Mili Məclisdə müzakirə edilən qanun layihəsindən danışdı

Bu günlərdə Milli Məclisdə müzakirə zamanı spiker Oqtay Əsədovla komitə sədri Rəfael Hüseynov arasında mübahisə olub. Qeyd edək ki, filmlərdə bütün məhsullarının göstərilməsinə qadağa qoyulması qanunda öz əksini tapıb.

Vitse-spiker Ziyafət Əsgərov da teatr tamaşalarında və filmlərdə siqaretin məhdudlaşdırılmasının aradan qaldırılması təkliflərinə münasibət bildirib: "Deyirsiniz ki, teatr tamaşasında və filmlərdə siqaret çəkmək Azərbaycan Konstitusiyasının

da yaradıcılıq azadlığına ziddir. Buna çox təəccübləndim. Adi bir vətəndaş desəydi, bəşadüşülən olardı. Amma bu parlamentin komitə sədri deyir. Başa düşürəm, siqaretin teatr və kino yaradıcılığına nə aidiyyəti var?! Onda siz tələbələrinizə deyiniz, "Azərbaycan ədəbi mühitində siqaretin konstitusiyaya hüququnda rolunu" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə etsinlər. Baxaq görək, bəlkə doğrudan da nəse var?"

Xalq artisti Rasim Balayev şerq.az saytına müsahibəsində bu məsələyə münasibət bildirib. O, bunları deyib: "Əgər qanun qəbul edilərsə, bununla razılaşmaq məcburu. Dövlətin qanunu nə tələb edirsə, onu da etməliyik. Şəxsi fikrimə gəlincə, yaradıcılıq məhdudiyəti sevmir. Bu gün yaradıcı insanlara, onların yaradıcılıq prosesinə məhdudiyət qoymaq, fikrimcə, yanlış seçimdir. Baxın, filmdə, tamaşada obraz gərəyi elə bir məqam yarana bilər ki, orada siqaret-dən, içkidən istifadə etmək mütləqdir, bu, obrazın xarakterini açmağa təsir edə bilər. cək ən vazkeçilməz element sayıla bilər. Bəzən obraz səndən bunu tələb edir. Rejissor bu elementdən kadrdada istifadə etməyə məcbur qala bilər. Yoxsa obraz xarakterini açma bilməz. Elə bir çox Holli-vud filmlərində də bu kimi tələbələrinizə deyiniz, "Azərbaycan ədəbi mühitində siqaretin konstitusiyaya hüququnda rolunu" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə etsinlər. Baxaq görək, bəlkə doğrudan da nəse var?"

Qafar Cəbiyev kimdir? Qafar Cəbiyev 17 avqust 1950-ci ildə İsmayilli rayonunun Talistan kəndində dünyaya gəlib. 1969-cu ildə H.Zərdabi adına KDPİ-nin tarix fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib. İsmayilli rayonunun Talistan kənd orta məktəbində tarix müəllimi, "Zəhmətkeş" rayon qəzetində məktublər şöbəsinin müdiri, "Bilik" cəmiyyəti İsmayilli rayon təşkilatının məsul katibi işləyib. 1980-ci ildə Azərbaycan EA Tarix İnstitutunun aspiranturasına daxil olub. 1985-ci ildə Ukrayna Arxeologiya İnstitutunun elmi şurasında dissertasiya müdafiə edərək tarix elmləri namizədi alimlik dərəcəsi alıb. 1990-2003-cü illərdə "Azərbaycan" qəzetinin Balakən-Şəki bölgəsi üzrə xüsusi müxbiri olub. 2003-cü ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə 4 il müddətinə Milli Televiziya və Radio Şurasının üzvü təyin edilib. 2007-ci ildə Azərbaycan prezidentinin sərəncamı ilə yenedən 6 il müddətinə Milli Televiziya və Radio Şurasının üzvü təyin olunub. 2008-ci ildə Girdman tarixinə dair doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Dörd monoqrafiya, 100-dən çox elmi məqalə müəllifidir. "Qızıl qələm" mükafatı laureatıdır.

Noyabrın 5-də İrana qarşı sanksiyaların ən kəskin mərhələsinin qüvvəyə minməsi Azərbaycanda da ciddi müzakirə mövzudur. Cənub qonşumuz ətrafında cərəyan edən proseslərin ölkəmizə hansı yöndə təsirlərinin olacağı barədə ən müxtəlif fikirlər səslənməkdədir.

Bu sanksiyalardan Azərbaycanın qazanc götürə biləcəyi də, itkilərinin çox olacağı da vurğulanır. Qeyd olunur ki, bundan sonra Azərbaycan ərzaq məhsullarını cənub qonşusuna daha çox sata biləcək. Bu da gəlir əldə etməkdir. Həmçinin Azərbaycan bazarlarında İran alıcılarının sayının kəskin şəkildə artacağı da istisna olunmur. Bu da digər tərəfdən qazanc əldə etmək deməkdir.

Bütün bunlarla yanaşı, cənub qonşumuzda sanksiyaların təsiri ilə insanların sosial durumlarının pisləşməsi nəticəsində digər ölkələrə olduğu kimi Azərbaycana da üz tutanların sayının çoxala biləcəyi vurğulanır. Bunun da bizim kimi kiçik dövlətlər üçün ciddi problem yaratdığı deyilir.

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a düşüncələrini bu cür bölüşdü: "İstənilən halda sanksiyalar İranda iqtisadi və sosial durumu ciddi şəkildə gərginləşdirəcək. Çünki İran 2.5 milyon barel neft çıxaran ölkə idi. İndi bu qadağalardan sonra təxmini şəkildə mütəxəssislərin apardıqları araşdırmalar göstərir ki, bu ixracın həcmi haradasa bir milyon bareldən yuxarı çıxmayacaq. Bu isə İran üçün ciddi bir zərbə deməkdir. Maliyyə sistemine çox ağır zərbə dəyəcək. Açıqı, İranda insanlar bunun belə olacağını çoxdan gözləyirdilər. Çünki hələ may ayında ABŞ nüvə sazişindən birtərəfli qaydada çıx-

İran sanksiyaları Azərbaycana təsir etməyə başladı - evlər və kirayə bahalaşdı

Fikrət Yusifov: "İran vətəndaşlarının ölkəmizə axını prosesləri gedir"

dıqdan və sanksiyalar tətbiq etməyə başladıqdan sonra noyabrın 5-də neftə və neftin satışına sanksiyaların tətbiq ediləcəyini bəyan etmişdi. Bundan sonra İranda insanlar öz tədarüklərini görməyə cəhd etdilər. Apardığım müşahidələr onu göstərir ki, İrandan Azərbaycana çoxlu iş adamları, investorlar üz tutmaq, buraya yatırım etmək, iş yerləri açmaq, daşınmaz əmlak almaq istəyirlər. Son aylar içəri-sində bununla bağlı şəxsən mənim kifayət qədər müşahidələrim var. Belə bir fonda bu insanlar İranda da durumun yaxşı heç nə vəd etmədiyini

görüb bu addımları atmağa cəhd edirlər. Bu axın Türkiyə, Gürcüstan və Orta Asiyaya kütləvi şəkildədir. Vəziyyət, hər halda, insanların oradakı durumu necə dəyərləndirmələrini göstərir. Açıqı, Azərbaycanla bağlı onu deyə bilərəm ki, iş adamları gəlib bura investisiya yatırırsalar belə, bu, ilk baxışda müsbət görünə bilər, İranda mövcud vəziyyətin ölkəmiz üçün xeyirli olacağını düşünürəm. Çünki hər halda, İranın əhalisi 81 milyondur. Bu dövlət kifayət qədər böyükdür. Oradakı vəziyyət bir qədər də gərginləşsə, acınacaqlı hala düşsə,

bu, İranda Azərbaycana gələn insanların sayının çoxalması demək olacaq. Axının çoxluğu da bizə bütövlükdə xoş heç nə vəd etmir. Sanksiyalarla bağlı ortada müəmmalar da az deyil. Çünki sanksiyalar İndiyə qədər tətbiq edilən sanksiyalardan fərqlidir, sərt, daha təsirlidir. Amma bir tərəfdən sanksiyalar bu cür tətbiq edilir, İran qarşısında 12-13 bənd üzrə tələblər qoyulur, digər tərəfdən Yaponiya, Koreya, Çin, Hindistan, Türkiyə kimi ölkələrə İran nefti almağa icazə verilir. Bu hissələr bir qədər aydın deyil. Amerika tərəfi bu şəkildə sanksiya

tətbiq etməklə nəyə nail olmaq istəyir? Lakin istənilən halda bu sanksiyalar onu göstərir ki, İranda durumu gərginləşdirmək yönündə ciddi addımlar atılır. Amerikanın əsas hədəfi İranın ram edilməsidir. Buna nə dərəcədə nail olacaqlarını zaman göstərəcək. Haradasa yarım, yaxud bir ildən sonra vəziyyət tam aydın olacaq ki, bu sanksiyalar nəyə gətirib çıxarır".

Sabir nazir hesab edir ki, Azərbaycan İrana ərzaq məhsullarını bundan sonra da sata bilər: "İran kifayət qədər ərzaq məhsulları istehsal edə bilən bir ölkədir. Onların özlərinin kifayət qədər ixrac potensialları var. Özü də o məhsulların qiymətləri həddindən ziyadə ucuzdur. Oxucularımızın marağı üçün bəzi rəqəmləri səsləndirirəm. 30 kilo çuğundurdu qiyməti bizim pulla bir manatdır. 10 kilo pomidorun qiyməti də belədir. Ərzaq məhsullarının qiymətləri orada olduqca aşağıdır. İran valyutası kəskin şəkildə ucuzlaşdığı bir vaxtda bizim ora etdiyimiz ixrac o qədər də sərfəli ola bilmir. Çünki İrana istəməz biz məhsulları İrana satarkən bu məhsulları yerli bazarda İran valyutası ilə satılacaq. Cənub qonşumu-

zun da valyutası bu şəkildə ucuzlaşsın, sığ deyil ki, bu məhsulların orada bahalaşacağı inandırıcı deyil. Belə olan halda isə qazanc əldə etmək çətin, buna görə qeyd etmək istəyirəm ki, İranda milli valyutanın ucuzlaşması bizə müsbət yöndə təsir etmir. Əksinə, mənfəi təsirləri daha çoxdur. Təbii ki, onlar bizim ölkəyə gəlirlərsə, öz vəsaitləri ilə gələcəklər. Bu, daxili bazara müəyyən qədər valyuta gəlməsi ilə nəticələnir. Burada əmlak alırlarsa, istər-istəməz yatırımlar edirlər. Son məlumatlara görə, daşınmaz əmlak bazasında qiymətlərdə bahalaşma var. Eyni zamanda evlərin kirayə verilməsində qiymətlər bir qədər qalxıb. Yeni tələbat çoxalıb. Bir müddətdən sonra İran tərəfdən bura axın çoxalrsa, qiymətlərdə daha yüksək hallar müşahidə edilə bilər. Apardığımız müşahidələr onu göstərir ki, cənubdan ölkəmizə üz tutanlar təkcə Cənubi Azərbaycandan gələn deyillər, farslardan da bura gəlib iş qurmaq istəyənlər az deyil. Bununla onu demək istəyirəm ki, bütövlükdə İran vətəndaşlarının ölkəmizə axını prosesləri gedir".

□ **Cavanshir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

İranda sanksiyalara qarşı planı var

Türkiyə prezidenti embarqoları "dünyanın nizamını pozmağa yönəlmiş" addım kimi qiymətləndirib

İranda vitse-prezidenti İshaq Cahangiri bildirib ki, ölkəsi Trampın yeni sanksiyalarına qarşı hazırlıq görüb. Tehranda keçirilən tədbirdə çıxış edən Cahangiri İranın sanksiyalara qarşı cavab tədbirlərinin olduğunu, vəziyyətin analiz edildiyini və münasib qərarların zamanla tətbiq olunacağını bildirdi.

Cahangiri ABŞ sanksiyalarının yaratdığı sıxıntılara qarşı xalqın dəstəyinə ehtiyaclarının olduğunu qeyd edib. İran mediasının yazdığına görə, Cahangiri bildirib ki, ABŞ hökuməti bütün güc və imkanları ilə İrana qarşı ağır sanksiyalar tətbiq edir. Lakin eyni zamanda əlavə edib ki, İsrail və daha bir neçə ölkəni çıxarmaqla yerdə qalan dünya dövlətləri Vaşinqtonun İrana qarşı sanksiyalarını dəstəkləmir və bu səbəbdən də Vaşinqtonun dünyada birliyi tə-

lənib.

Cahangiri deyib ki, ABŞ-ın sanksiyalarına rəğmən İran hazırda ehtiyac duyduğu qədər neft sata bilər. Eyni zamanda o, hökumətin bu sanksiyaların təsirinə azaltmaq üçün əlindən gələni edəcəyini deyib.

Qeyd edək ki, iki gün əvvəl ABŞ hökuməti İrana qarşı neft embarqoya qoşulmama haqqı verdiyi 8 ölkənin adını açıqlayıb. Bu ölkələr Çin, Hindistan, İtaliya, Yunanistan, Yaponiya, Cənubi Koreya,

İshaq Cahangiri

Tayvan, Türkiyədir. Maraqlıdır ki, ABŞ-ın embarqodan azad etdiyi ölkələr arasında onun siyasi və iqtisadi tərəfdaşları var. Hələlik bu ölkələr 6 ay ərzində embarqolardan

kənarda qalacaq və İranda neft almağa davam edəcəklər.

Noyabrın 6-da məlum olub ki, Vaşinqtonun Uzaq Şərqdə əsas müttəfiqlərin-

dən olan Yaponiya İranda neft alışı yenidən bərpa etməyə hazırlaşır. Yaponiya Xarici İşlər Nazirliyi bəyan edib ki, Tokio İranda ticarət üçün yeni bir mexanizm qurmaq istəyir. Mövzu ilə bağlı açıqlama verən Yaponiya iqtisadiyyat, ticarət və sənaye naziri Hiroşige Seko ölkəsinin İranda neft alışı yenidən bərpa edəcəyini bildirdi. Eyni zamanda nazir Vaşinqtonun Tokiyaya sanksiyalar məsələsində edəcəyi güzəştlərin daha da artırılması ilə bağlı danışıqları davam etdirəcəklərini bildirdi. Nazir deyib ki, yekun qərar özəl şirkətlər verəcəklər, ancaq hökumət İranda neft alışı bərpa olunacağına ümid edir.

Ötən gün AKP-nin fraksiya toplantısında çıxış edən

prezident Erdoğan da İrana qarşı yeni ABŞ sanksiyalarına toxunub. Türkiyə prezidenti deyib ki, onlar Vaşinqtonun İrana qarşı embarqolarına qoşulmayacaqlar. Eyni zamanda o, bu embarqo qərarını haqlı görmədiyini də əlavə edib. Erdoğan bu embarqoların "dünyanın nizamını pozmağa yönəlmiş" bir addım kimi qiymətləndirib. Sitat: "Bunlar beynəlxalq hüquq və diplomatiyaya zidd hərəkətlərdir. İmperial bir dünyada yaşamaq istəmirik".

Qeyd edək ki, Vaşinqton administrasiyası bəyan edib ki, İrana "tarixdə misli-bərabəri olmayan sanksiyalar tətbiq olunacaq". Tramp may ayında İranda "altılıq" arasında imzalanmış nüvə anlaşmasından çıxıqdan sonra bu ilin avqustunda Tehrana qarşı sanksiyaların ilk mərhələsini, noyabrın 5-dən isə ikinci mərhələsini işə salıb. Amerikalılar Tehrana qarşı yeni sanksiyaların da işə salınacağını bildirdi.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"**

Hey Corç, ver mənə borc

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Administrasiya deyir ki, sən işin ortasında dayanıb fikirləşmişən, - zavkomda dedilər. Yoldaş Voşev, sən nə haqda düşünürdün? - Həyat planı haqda"

(Andrey Platonov, "Çala")

Bəlkə də biz düz eləmədik Tahir müəllimin üstünə düşdük, imkan vermədik himni dəyişdirsin. İndiki uşaqlar bilməz, Tahir müəllim vaxtilə Ağsu məhkəməsinin hakimi işləyərək Mixail Sergeyeviç Qorbaçova ölüm hökmü də kəsmişdi. Qorbaçovu o vaxt pis öldürdük. Himnimizin dəyişdirilməsi isə aktualdır, inkişafımıza, dövlətin səviyyəsinə onun atributları da çatmalıdır. Misal üçün, mənim yadıma gəlir, 90-cı illərdə Lənkəran "QAI"-sinin rəisi Londonda supermarketdən bizim pulla 20 manatlıq, ya da 20 funtluq nəşə çirpışdırırdı, ilişmişdi, qalmaqal olmuşdu. Hazırda isə bütün Britaniya mediası bizim bankir-dustaq Cahangir müəllimin arvadı Zamirə xalının milyonlarından danışıq. Görün nə qədər bizdə səviyyə qalxıbdir.

Sözgəlişi, mən neçə vaxtdır gözleyirəm, nəşə Cahangir müəllimin hüquqlarını müdafiə komitəsi zəif işləyir. Heç ora müxalifət liderlərindən qoşulan yoxdur. Həlbuki onun başqa məşhur dustaq həmkarı Fərhad Əliyevin hüquqlarını birbaşa müxalifət lideri qoruyurdu. İşləmək lazımdır, Zamirə xanımın it-pişiynin pulunu ala bilsək, xeyli ələyir.

Temadan uzaqlaşmayaq, mənə, hazırda bizim şən, şaqraq bir mahnıdan himn eləməyimiz lazımdır. Örnək üçün, "Çal oynasın Əjdər əmi", "Aynadan gözəl", "Xodda maşını Nabrana sür", "Basdalama damarımı" və sairə himn kimi olduqca gözəldir. "Səni deyirlər" olsa, güneyli soydaşlarımızla əlaqələrimiz də sıxlaşar. Yene yada xatirələr düşdü, 99-cu ildə mən əsgərlikdə olanda bizim çavuşlar uşaqlara marşla yeriməyi "Səhər saat yeddide" mahnısı ilə öyrədirdilər. Daha doğrusu, uca səslə əsgər (ruscası "zapevala" dir, bizim dildə bilmirəm, buna görə oxuculardan üzr istəyirəm) həmin cümləni oxuyurdu, bütün bölük isə "Qırmızı nol yeddide" deyirdi. Sonra yenə "zapevala" "Dal qapını açdılar" oxuyurdu, bölük "Qızı götürüb qaçdılar" deyərək səs verirdi. Fantastik mənərə idi. Bir çavuşumuz - adı İlham idi, soyadı isə Tahir müəllimlə təxminən eyni, Kərimov - isə müəyyən qədər çağdaş musiqi həvəskarıydı, bölüyü türkiyəli müğənni Hakan Pekerin "Hey Corç" mahnısını oxudub addımladırdı. Bu zaman carçı (bu uyğun gəlirmi?) "Hey Corç, versənə borc" deyirdi, bölük oxuyurdu: "Yox, Maykl, mənə də yox". Nəticədə bizim bölük təlimləri hamıdan qabaq və əzmlə başa vurmuşdu, hətta bəzi uşaqları andıçmə mərasiminə İrəvanın altından güclə tutub gətirdik.

İndi isə inkişaf var, uyğun musiqi yoxdur. Bir ara heç olmazsa peykə, metroya, pambığa aid qəşəng mahnılarımız çıxırdı, manıslar da nədənsə passivləşiblər. Pambıq demişkən, hazırda pambıq yığıcı yüksək həvəslə davam edir. Sözgəlişi, oxuculara bir tapşırıq vermək istəyirəm. 4-cü siniflər üçün riyaziyyat tapşırıqları kitabındandır, Təhsil Nazirliyi də təsdiqləyibdir. Kitabı yazan Namazov adlı bir kişidir. Nəşə, misal belədir: "Ana qızından 25 yaş böyükdür. Ana ilə qızının yaşının 4 qatının cəmi 55 olarsa, ana və qızın neçə yaşı var?" Düzgün cavabı tapana bir taya pambıq mükafatı veriləcəkdir.

Sonda dəyərli bloqçumuz Varlamovdan xoş xəbər var. Keçən yazımda anons etdiyim kimi, artıq İlyə müəllim Azərbaycanda müsbət şeyləri görməyə başlayıbdır. Bloqunda yazıb ki, dünyada ən yaxşı təyyarə şirkəti AZAL-dır, indən belə mən ancaq bununla uçmaq fikrindəyəm. Deyir, ümid edirəm, AZAL-la Bakıdan Amerikaya uçsam, mənə göydə kabab verərlər. Əlbəttə. Təki sən uç, biz quzunu pilot kabinində kəsərik, manqalı da qanadın üstündə qoyarıq.

Azərbaycanın yerləşdiyi regionda siyasi və iqtisadi yöndə çox ciddi proseslər gedir. Hazırda gözlər bölgə dövlətlərindən İran və Gürcüstana dikilib. Cənub qonşumuza qarşı Amerikanın tətbiq etdiyi sanksiyaların ikinci dalğası artıq qüvvəyə minib.

Ekspertlər 1979-cu ildəki İran İslam İnqilabından sonra rəsmi Tehranın ən ağır günlərini yaşayacağını proqnozlaşdırırlar.

Gürcüstanda da cərəyan edən proseslər olduqca ciddidir. Oktyabrın 28-də keçirilən prezident seçkilərinin ilk turunda qalibin müəyyən olunmaması və ikinci turun təyin edilməsi vəziyyəti daha da qəlizləşdirib. Seçkilərin ilk turunda keçmiş baş nazir, iqtidarda olan "Gürcü Arzusu" Partiyasının lideri, milyarder Bidzina İvanişvilinin namizədi Salome Zurabişvili bir faizdən az səsə ölkəyə girişi yasaq edilən sabiq prezident Mixail Saakaşvilinin namizədi Qriqol Vaşadze üzərində üstünlük qazanıb. Lakin seçkilərdə ikinci tura keçmə bilməyən iddiaçıların əksəriyyəti müxalifətin namizədini dəstəkləyəcəyini bəyan edib ki, bu da İvanişvili iqtidarını əndişə içərisinə soxub. Zurabişvili və İvanişvilinin açıqlamalarında bu, açıq şəkildə sezilir. Onlar müxalifət ikinci turda qalib gələrsə, Saakaşvilinin ölkəyə qayıdacağını, bunun vətəndaş müharibəsi ilə nəticələncəyini, Rusiya-Gürcüstan münasibətlərinin daha da gərginləşəcəyini bildirirlər. İvanişvili iqtidarı gürcü xalqını heç bir vəchlə müxalifətə səs verməməyə, tarixi səhv addım atmağa çağırır.

Ekspertlər də Saakaşvilinin Gürcüstana dönüşü reallaşarsa, rəsmi Tiflislə Kreml arasında münasibətlərin hətta 10 il öncəki gərginlik səviyyəsinə çata biləcəyini vurğulayırlar.

Bundan əlavə, bölgə dövlətlərindən düşmən Ermənistan da siyasi vəziyyət gərgin olaraq qalır.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, Azərbaycanın heç bir dövlətdən asılılığı yoxdur: "İrana tətbiq edilməsi nəzərdə tutulan sanksiyaların miqyası və təsir mexanizmləri barədə öncədən fikir söyləmək çox çətindir. Çünki ABŞ-ın həm bəzi dövlətlərə - onların arasında İranın ən çox neft satdığı ölkələr də var - İrandan neft almağa razılıq verdiyi bildirilir, həm də Donald Tramp son açıqlamasında neftin qiymətinin artmasını istəmədiyini bildirib. İrana sanksiyalar qeyd olunduğu kimi, sərt şəkildə tətbiq edilərsə, o zaman neftin qiymətinin bahalacağı, hətta maksimum həddə çatacağı gözlənilir. Bütün bunlar isə proseslərin inkişafı barədə dəqiq proqnoz verməyi mümkün deyil. Gürcüstanda baş verənlərə gəldikdə isə Zurabişvilinin ifrata vardığını düşünürəm. Xanım prezidentliyə namizədi və onun dəstəkçilərini ehtimal etdikləri meğlubiyət

Azərbaycan atəş çənberində - İran, Gürcüstan, Ermənistan...

Elçin Mirzəbəyli: "Azərbaycan balanslı deyil, çoxvektorlu siyasət yürüdür"

narahat edir. Gürcüstanda vətəndaş müharibəsi baş verməyəcək. Hətta Saakaşvili Gürcüstana qayıtsa da belə, bu ölkədə qarşıdurmanın olması üçün heç bir əsas yoxdur. "Gürcü Arzusu"nu meğlubiyətlərinin davamlı olacağı və parlament seçkilərində də özünü bürzə verəcəyi narahat edir. Bu illər ərzində İvanişvili və komandasının hakimiyyətə gəldikləri zaman Rusiya ilə bağlı verdikləri vədlərin heç biri yerinə yetirilməyib. "Gürcü Arzusu" özündən əvvəlki hakimiyyətin siyasi kursunu davam etdirməyə məcbur olub. Bu siyasi kursu isə əvvəlki hakimiyyət daha yaxşı həyata keçirirdi. Gürcüstan vətəndaşları da bunu yaxşı başa düşürlər. Azərbaycan balanslı deyil, çoxvektorlu siyasət yürüdür, ilk növbədə öz maraqlarından çıxış edir. Boltonun səfəri çərçivəsində də verilən məsajlar sübuta yetirdi ki, hətta Birləşmiş Ştatlar kimi nəhəng bir dövlət də Azərbaycanın milli maraqlarından çıxış etməsinə sayğı və anlayışla yanaşır. Bu baxımdan, global

və regional siyasi münasibətlər müstəvisində bizim üçün hər hansı bir problemin baş verəcəyini gözləmirəm. Azərbaycanın heç bir ölkədən, o cümlədən İrandan hər hansı bir asılılığı yoxdur. İranla münasibətlərin normal səviyyədə saxlanılmasını isə Bolton öz səfəri çərçivəsində anlayışla qarşıladığını və Azərbaycanın zərər görmək istəmədiyini bildirdi. Gürcüstana gəldikdə isə, bu ölkədə baş verən hakimiyyət dəyişikliyi Bakı-Tiflis münasibətlərinə heç bir halda mənfi təsir göstərməyəcək. Saakaşvili Gürcüstana qayıtsa da belə siyasi sistem ona əvvəlki kimi təhlükəli maneərlər etmək imkanı verməyəcək. Rusiya isə Gürcüstandan ala bildiyini alıb. Bundan sonrakı hər hansı bir müdaxilə Moskvanın maraqlarına qətiyyənlə xidmət etmir və Rusiyanın özü üçün çox ciddi problemlərə yol açır".

Əhəd Məmmədli: "Fikrimcə, İran üçün çətin zamandır. Bu sanksiyalar təhlükəsi İrandan son vaxtlarda baş verən sosial etirazlara təkən verə bi-

lər. Gürcüstana gəldikdə, burada vəziyyət daha aydındır. Zurabişvilinin "Saakaşvili gəlsə vətəndaş müharibəsi olacaq" sözləri Gürcüstandakı vəziyyətin reallığını əks etdirmir. Saakaşvili kifayət qədər yetkin siyasətçidir. 2008-ci ildə etdiyi səhvləri bir daha təkrarlamaz. Gürcüstan-Rusiya münasibətlərinin necə olması ABŞ-ın hansı səviyyədə Gürcüstana dəstək verməsindən asılı olacaq. Əgər ABŞ Gürcüstanda hərbi bazasını yerləşdirsə, onda Rusiya Gürcüstana tam şəkildə itirəcək. ABŞ Azərbaycan regiondakı vəziyyətini anlayır və ona görə də doğru olaraq rəsmi Bakıdan İrana qarşı birlikdə addımlar atmağı tələb etmir. Düşünürəm ki, balanslı siyasət davam etməlidir. Bu məsələdə Türkiyə ilə fəaliyyətimizi koordinasiya etməliyik. Əks halda, Azərbaycanın həqiqətən sendvic kimi Rusiya və İran arasında əzilmə təhlükəsi ola bilər. Gürcüstan-Rusiya münasibətlərində Azərbaycan üçün tərəf tutmaq vacib deyil. Zaten bunu bizdən nə gürcülər, nə də ruslar tələb edirlər. Ona görə Saakaşvilinin Tiflisdə yenidən iqtidara qayıdışını Azərbaycan üçün heç bir problem görmürəm, əksinə, ağıllı xarici siyasət yürütsək, bu durum bizim üçün üstünlüklər gətirə bilər. Gürcüstan-Rusiya münasibətləri gərginləşdiyi təqdirdə Azərbaycan bundan müsbət nəticələr qazana bilər. Türkiyədə yavaş-yavaş lirə böhranı bitməkdədir. Rusiya-Ermənistan arasında problemlər çözümlənə qədər Azərbaycan ciddi hərəkətə keçməlidir. Ən əsası da siyasi şahmat taxtasında oyunçu olmaq vaxtıdır".

□ **Cavansir ABBASLI**
 "Yeni Müsavat"

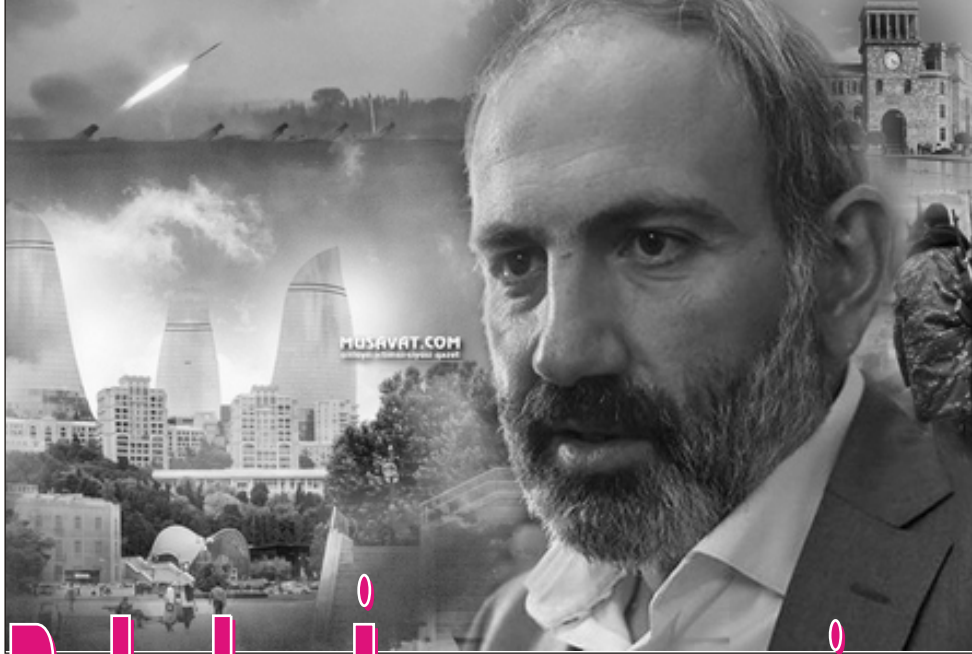
Bu günlərdə Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərinə növbəti dəfə qanunsuz səfər edən Ermənistanın baş nazir əvəzi Nikol Paşinyan orada separatçı rejimin və işğalçı ölkənin güc strukturlarının rəhbərləri ilə toplantı keçirib. Eyni zamanda səngərdə onlarla və işğalçı qüvvələrin əsgərləri ilə birgə şelfi çəkərək, altından bu sözləri yazıb: "Bu - bizim, Ermənistan ordusu".

Bununla da o, bir daha təsdiq edib ki, Azərbaycanla təmas xəttində hansısa mifik "Dağlıq Qarabağın özünü müdafiə ordusu" yox, məhz işğalçı ordu, Ermənistan vətəndaşları dayanıb. Halbuki Paşinyan daima bəyan edirdi ki, guya Dağlıq Qarabağda hansısa müstəqil hökumət, müstəqil qurum mövcuddur və rəsmi Bakı ilə danışıqlar da İrəvan yox, separatçı rejim aparmalıdır, onun özü isə yalnız Ermənistanı cavabdehdir.

Şübhə yox ki, Paşinyanın Dağlıq Qarabağa budəfəki səfəri də əsla sülhə xidmət eləmir və təxribat xarakter daşıyır. Eyni zamanda bu, erməni tərəfində böyük müharibədən dolayı yaşanan xofun göstəricidir. Nəhayət, buna da şübhə yox ki, Paşinyan 9 dekabr təyin edilmiş erkən parlament seçkiləri ərəfində Dağlıq Qarabağ məsələsindən özü və komandası üçün əlavə siyasi xallar qazanmaq üçün yararlanmağa səy edir.

İstənilən halda, bu qanunsuz ziyarət həm də az öncə Düşənbədə MDB sammiti çərçivəsində iki ölkə rəhbəri arasında əldə edilmiş şifahi anlaşmanın ruhuna ziddir. Bir daha qənaətə gəlirik ki, erməni rəsmiləri verdikləri vədi çox asanca unuda bilərlər və onların "ipinə odun yığmaq" riskli işdir...

Diqqətçəkicidir ki, Paşinyan torpaqlarımızı tərk edər-eləməz, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva ilə birgə cəbhəyeni bölgedə olub və orada etdiyi çıxışın

Bakıdan İrəvana son ismarış: "Ermənistan bunu nə qədər tez anlasa..."

Paşinyanın qanunsuz Qarabağ səfərinə cavab gecikmədi; Azərbaycan rəhbəri Ağdamdan düşmən tərəfi bir daha xəbərdar etdi; "Ermənistan ərazisindəki yollara, Dağlıq Qarabağa gedən kommunikasiyalara da tam nəzarət edirik..."

da işğalçı tərəfə ciddi xəbərdarlıq mesajları göndərib. Prezident xüsusi vurğulayıb ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi əvvəlki kriminal rejimin səhvlərini təkrarlamaq, işğal edilmiş torpaqlardan öz işğalçı qüvvələrini tezliklə danışıqlar yolu ilə çıxarmalıdır və imkan verməlidir ki, Azərbaycan vətəndaşları öz doğma, tarixi, əzəli torpağına qayıtsınlar. "Bunu nə qədər tez anlasalar, o qədər də onlar üçün yaxşı olar,

bölgə üçün yaxşı olar", - deyərək ölkə başçısı bildirib.

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Azərbaycan dövləti öz ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün bundan sonra da bütün lazımı tədbirləri görəcək. "Ümid edirik ki, Ermənistan rəhbərliyi bölgədə yaranmış vəziyyəti düzgün təhlil edərək, öz işğalçı qüvvələrini tezliklə torpaqlarımızdan geri çağıracaq. Əks təqdirdə, istənilən variant mümkündür və

biz istənilən variantda hazırıq".

Yeni Bakı faktiki surətdə İrəvana sonuncu xəbərdarlığı edib, "hər b, yoxsa sülh" məsələsində seçimin düşmən ölkə üzərinə düşdüyünə diqqət yönəldib. Qalır bu mesajdan düşmən tərəfin doğru-dürüst nəticə çıxarıb-çıxarmayacağı. Yeni seçkilərdən sonra hansı seçim olur-olsun, İrəvan bunun nəticələrinə də hazır olmalıdır - Ağdamdan verilən

ismarışın bir anlamı da bu.

"Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayaacaq. Aprel döyüşləri onu göstərdi ki, Ermənistan tərəfindən uzun illər ərzində yaradılan mif darmadağın edildi, onu göstərdi ki, Azərbaycan ordusu istənilən vəzifəni icra etməyə qadirdir, buna hazırdır və biz bunu sübut etdik". Bu sözləri də İlham Əliyev Ağdamda rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri və incəsənət xadimləri ilə görüşündə etdiyi çıxışı zamanı bildirib.

Prezident qeyd edib ki, Ermənistanın iki il öncəki acı hərbi məğlubiyyəti onun möhkəm olmayan sütunlarını tam sıradan çıxarıb: "Bu ilin yazında Ermənistan baş vermiş hadisələr

xalqı deyir. Biz demişdik ki, onların generalları oğrudur. Biz demişdik ki, onların qəhrəmanları cinayətkardır, qorxaqdır, indi bunu erməni xalqı deyir. Yəni, biz dediyimizi indi erməni xalqı deyir və görür. Ermənistan bu il baş vermiş dəyişikliklər onların işğalçılıq siyasətinin tam iflası deməkdir, bu, bir. İkincisi, bu hadisələr onu göstərir ki, bizim apardığımız siyasət öz nəticəsini verir. Mən dəfələrlə demişəm, bu gün də demək istəyirəm, - bunu heç gizlətməyə də ehtiyac yoxdur, - biz bundan sonra da Ermənistanı bütün regional layihələrdən təcrid edəcəyik, bütün vasitələrdən istifadə edib öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik".

Prezident həmçinin bu il Er-

mənistan-Azərbaycan sərhədinin Naxçıvan istiqamətində ordumuzun apardığı uğurlu əməliyyatdan danışaraq deyib: "Bu əməliyyat nəticəsində on min hektardan çox ərazi, o cümlədən strateji əhəmiyyətli yüksəkliklər bizim nəzarətimizə keçdi. Biz indi strateji kommunikasiyalara, yollara, o cümlədən Ermənistan ərazisindəki yollara, Dağlıq Qarabağa gedən kommunikasiyalara tam nəzarət edirik".

Başqa sözlə, Azərbaycanın Ali Baş Komandanı böyük müharibədə Ermənistanın şansını olmadığını da onun yeni rəhbərliyinin və erməni xalqının diqqətinə çatdırıb. İrəvanı həm də bu reallıqdan çıxış edərək, Qarabağ məsələsində düzgün mövqeyə tutmağa çağırıb. Əks təqdirdə, gənişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara kimi də təmas xəttində düşmənin canlı itkilərinin artacağından aydın anonsunu verib...

□ **"Yeni Müsavat"ın analitik xidməti**

Ermənistan savaşı tətikləyir - təhlükəli gəlişmə

Ekspert Paşinyanın son addımlarını təsadüfi saymır; **polkovnik Şair Ramaldanov:** "Onun təmas xəttinə gəlməsi, separatçı rejimlə danışıqları seçkiqabağı dividendlər qazanmağa hesablanıb..."

Ermənistanın baş nazir əvəzi Nikol Paşinyanın qəfildən Azərbaycan ərazisinə gəlməsi və qısamüddətli məzuniyyətini Dağlıq Qarabağ bölgəsində keçirməsinin səbəbləri heç Ermənistan ictimaiyyəti üçün də aydın deyil.

Yada salmaq ki, Nikol Paşinyan Xankəndi şəhərində işğalçı Dağlıq Qarabağ rejiminin başçısı Bako Saakyanla birgə hərbi müşavirə keçirib. Müşavirəyə Ermənistan rəsmiləri - Təhlükəsizlik Şurasının katibi, müdafiə naziri əvəzi, xarici işlər naziri əvəzi, Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru, Silahlı Qüvvələrin Baş Qərargah rəisi də qatılıb.

Bəzi ekspertlər Paşinyanın seçkiöncəsi PR məqsədilə işğal zonasına gəldiyini deyirlər. Ancaq digər ehtimallara görə, Paşinya-

nın güc strukturları rəhbərləri ilə yanaşı, XİN başçısı səlahiyyətlərini icra edən nazirini də Qarabağa çağırması hansısa planın müzakirəsindən xəbər verir.

Qeyd edək ki, ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton İrəvanda olarkən açıq mətnlə Ermənistanın taleyinin Qarabağ məsələsinin həllindən asılı olduğunu söyləmişdi. Ancaq Düşənbə anlaşmasından danışan, özünü "sülhpərvər" göstərən N.Paşinyanın təxribatçı hərəkat-

ləri gərginliyi tətikləyir.

Polkovnik, ehtiyatda olan zabit Şair Ramaldanov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Paşinyanın hər hansı addımına şərh vermək çətindir: "Çünki onun addımları qeyri-standart addımlardır. Təbii ki, küçə yürüşündən rəhbərliyə gələn insandan başqa addım gözləmək mümkün deyil. Odu ki, Paşinyan bir qayda olaraq özünəməxsus addımlar atr. Fikir verirsinizsə, daim siyasi cəhətdən savadsız ifadələr işlədir, verdiyi vədləri unudur, Qarabağla bağlı deyir ki, Azərbaycan güzəştə getməsə, Ermənistan da güzəştə getməyəcək, yaxud bildirir ki, Dağlıq

Qarabağdakı rejim danışıqlarda iştirak etməsə, biz danışıqlara getməyəcəyik. Ancaq gördüyünüz kimi, onun dedikləri heç nəyi dəyişməyib".

Hərbi ekspert Azərbaycan prezidentinin Ağdam səfərində dediklərinə də toxundu: "Cənab prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı çox aydın şəkildə dedi ki, biz vaxtilə nə demişdik, onlar reallaşdı. Necə ki, biz Serj Sarkisyanın cinayətkar olduğunu söyləmişdik, indi erməni xalqı özü onu cinayətkar adlandırdı. Prezidentin Ağdama səfəri təbii ki, düşməne xəbərdarlıqdır. Azərbaycan prezidentinin qətiyyəti

yətli mövqeyi Paşinyanı bir müddət əvvəl danışıqlar masasına oturmağa vadar etdi. Paşinyan öz vəziyyətini nəzərə alaraq Azərbaycanın mövqeyini nəzərə almalıyıq. Bu da yeni bir ifadədir".

Ancaq Ş.Ramaldanov hesab edir ki, vəziyyətin hansı istiqamətdə cərəyan etməsinə zaman göstərəcək: "Boltonun bölgəyə gəlib-gətməsindən sonra Rusiya ilə Ermənistan arasında müəyyən soyuqluq müşahidə olunur. Rusiya ilə Ermənistan arasındakı soyuqluq Azərbaycan üçün müsbət rol oynaya bilər. 2016-cı ilin aprel döyüşlərini Rusiya saxladı. Bilirlik ki, Qarabağın açarı Rusiyadadır. Rusiya bilirlər ki, Ermənistan Qarabağa daim Ermənistan dəstək verir və Qarabağ siyasətini yürüdü. Əgər Rusiya tərəfdən Azərbaycanı "yaşıl işıq" yandırılırsa, - buna da ümid var. Çünki Paşinyan amerikaönümlüdür - daxildəki gərginliyi də nəzərə alsaq, ola bilsin, Azərbaycan prezidentinin dediyi kimi, əgər Azərbaycanla Ermənistanı təkbətək qoysalar, Azərbaycan ərazilərini qısa müddətdə işğaldan azad edə bilər. Bu, belə də olacaq. Sadəcə, biz məqam gözləyirik, vəziyyəti qiymətləndiririk. Ordumuzun yeni silahlarla təchiz olunması və bu prosesin davam etdirilməsi onu göstərir ki, biz bu məqama, savaşı gününə hazırlaşırıq".

□ **Elsad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

Xəbər verdiyimiz kimi, Bakıda Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında təhlükəsizlik dialoqu keçirilib. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, Avropa İttifaqının nümayəndə heyətinə Avropa Xarici Fəaliyyət Xidmətinin baş katibinin siyasi məsələlər üzrə müavini Jan Kristof Belyar rəhbərlik edib. Aİ nümayəndə heyəti Xarici İşlər Nazirliyində nazir müavini Araz Əzimovla görüşüb. Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri müavini Hikmət Hacıyev və digər rəsmilərlə görüş keçirib.

Dialoq çərçivəsində regional və beynəlxalq gündəlikdə duran məsələlər, o cümlədən terrorizm, separatçılıq və ekstremizmin bütün forma və təzahürələrinə qarşı mübarizə, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıq və qaçaqmalçılıq, kibertəhlükəsizlik və digər təhlükəsizlik hədəflərinə qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlıq imkanları ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin görüş əsnasında Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində uğurlu əməkdaşlıq və Azərbaycanın Aİ-nin enerji təhlükəsizliyinə töhfəsi qeyd olunub.

Tərəflər bir-birlərinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığı öhdəliklərinə sadıq qaldıqlarını təkrar ediblər. Bildirilib ki, hazırda üzərində danışıqlar aparılan yeni tərəfdaşlıq sazişi Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın hərtərəfli inkişafı üçün əlverişli imkanlar yaradacaq.

Aİ tərəfi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesinin hazırkı vəziyyəti

Avropa İttifaqı-Azərbaycan münasibətlərində yeni mərhələ

Ekspert: "Bakıda keçirilən təhlükəsizlik dialoqu sazişə hazırlıqda mühüm addımdır"

yəti barədə məlumatlandırılıb. Vurğulanıb ki, yalnız Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarının azad edilməsi və zor gücünə didərgin düşmüş insanların öz evlərinə geri qayıtması bölgədə davamlı sülh və dayanıqlı inkişafa gətirə bilər.

Tərəflər ilk dəfə keçirilən bu dialoqu münasibətlərində yeni bir məqam kimi dəyərləndirib və dialoqun növbəti ildə davam etdirilməsi barədə razılığa gəliblər.

Avropa İttifaqı üzrə ekspert Yeganə Hacıyeva "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, təhlükəsizlik dialoqu Azərbaycan-Avropa İttifaqı münasibətlərində mühüm mərhələnin başlanğıcıdır. Bu dialoqun keçirilməsi və davam etdirilməsi barədə qərarın alınması sazişin imzalanmasını yaxınlaşdıracaq amillərdir: "Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında strateji tərəfdaşlıq sazişi üzərində in-

tektiv iş gedir və strateji tərəfdaşlıq üzrə sazişin bəndlərinin əksəriyyəti razılaşdırılıb. Bu yeni saziş gələcək illərdə Azərbaycan və Aİ arasında münasibətlər üçün yeni hüquqi əsas kimi nəzərdə tutulur. Aİ nümayəndə heyətinin iştirakı ilə Bakıda aparılan dialoq birmənalı olaraq danışıqların daha ciddi mərhələyə keçməsi kimi qəbul olunmalıdır".

Ekspert bildirdi ki, təhlükəsizlik dialoqunda Aİ-nin

Dağlıq Qarabağla bağlı mövqeyinin bir daha ortaya qoyulması mühüm əhəmiyyət kəsb edir: "Aİ Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və beynəlxalq hüquqla tanınmış sərhədlərini tanıyır, suverenliyi və müstəqilliyini dəstəkləyir. Aİ üçün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll olunmaması regionda sabitliyin və inkişafın artırılmasına maneçilik törədən məqamdır. Aİ qitələrarası strateji keçid regionu olan Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olunmasında maraqlı tərəf olsa da, məhz bu regionda təhlükəsizliyin və dayanıqlı sülhün bərqərar olunması üçün hər hansı birbaşa təsir mexanizmlərinə malik deyil. Lakin Aİ bu regionda dayanıqlı sülhün əldə olunması üçün Ermənistanla təzyiq və təsir vasitəsi kimi istifadə oluna biləcək informasiyalara, diplomatik və iqtisadi rıçaqlara malikdir. Azərbaycan isə haqlı olaraq strateji tərəfdaşlarından, xüsusilə enerji təhlükəsizliyində rol aldığı strateji tərəfdaş Aİ-nin regionda beynəlxalq hüquq və normaların bərqərar olunması, dayanıqlı sülh və inkişafın əldə edilməsi istiqamətində malik olduğu bütün təsir və təzyiq vasitələ-

rini istifadə etməsində ısrarlıdır. Azərbaycan üçün Aİ ilə təhlükəsizlik dialoqunun nüvəsini əldə olunmuş razılaşmaların ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunmasına xidmət etməsi, konfliktin həllində real irəliləyişlərin əldə olunması təşkil edir.

Təhlükəsizlik üzrə dialoq müzakirəsi üçün ölkəmizə buyurmuş heyətin Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini, Prezidentin Dağlıq Qarabağ məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Araz Əzimovla görüşünün ana xəttini məhz bu mövzu təşkil edib. Nəzərə alsaq ki, Araz Əzimov, həmçinin ABŞ-Azərbaycan təhlükəsizlik dialoqunda Azərbaycanın əməkdaşları ilə birgə, bu o deməkdir ki, aparılan təhlükəsizlik müzakirələri tək regional deyil, global əhatəli və əhəmiyyətlidir. Regionda mövcudluğu və maraqlı olan hər bir global güc mövcudluğunun legitimləşməsi istiqamətində, regionda sülhün bərqərar olunmasında məsuliyyəti bölüşməli və beynəlxalq hüququn və ədalətin bərpası üçün səylərini əsirgəməməlidir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Türkiyə iqtisadiyyatında müsbət dinamika

Qubad İbadoğlu: "İslahatlar uzunmüddətli olmalıdır"

Kəşif Bransonla bağlı Türkiyə ilə ABŞ arasında yaranan gərginliyin başa çatması hər iki tərəfin bir-birinə qarşı sanksiyaları aradan qaldırması ilə nəticələnilib. ABŞ Türkiyənin ədliyyə naziri Əbdülməmid Gül və daxili işlər naziri Süleyman Soylyuya, Türkiyə isə daxili təhlükəsizlik naziri Kirsten Nilsen və ədliyyə naziri Ceff Sessionsa münasibətdə tətbiq etdiyi analoji sanksiyaları aradan qaldırdıqlarını bəyan ediblər.

Türkiyə iqtisadiyyatında ciddi böhrana yol açan gərginliyin aradan qalxması dərhal valyuta bazarına təsir göstərmişdir. Belə ki, bu ilin oktyabr ayının son ongunluyü Türkiyədə milli valyutanın bahalaşması ilə yadda qalıb. Əgər ayın əvvəlində bir dollar 6,06 lirəyə satılırdısa, ayın sonunda 5,58-ə düşüb.

Eyni zamanda Türkiyədə başlanılan islahatlar proqramı da iqtisadi proseslərin müsbət axara düşməsinə təsir göstərmişdir. Oktyabr ayında Türkiyədə 2,67 faizlik inflyasiya qeydə alınıb. Türkiyə Statistika İdarəsinin açıqladığı məlumata görə, bu zaman illik inflyasiya 25,24 faiz təşkil edib. Qeyd edək ki, sentyabr ayının yeku-

nunda aylıq və illik inflyasiya göstəriciləri müvafiq olaraq 6,3 faiz və 24,52 faiz təşkil etmişdir.

Bütün bu qeyd olunan müsbət tendensiyalar Türkiyə iqtisadiyyatının böhrandan çıxmasının əlamətləri ola bilərmi? Qardaş ölkə iqtisadiyyatının çətin durumdan tamamilən çıxması üçün nə qədər zamana ehtiyac var? Sualları cavablandıran **iqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu** deyir ki, Türkiyə iqtisadiyyatında hazırda müşahidə olunan müsbət iqtisadi meyllərin başlıca səbəbi siyasi amillərlə bağlıdır: "Xüsusilə Amerika ilə Türkiyə arasındakı münasibətlərdə yumşalma bu-

rada mühüm rol oynayır. Amma Türkiyənin özündə də müəyyən addımlar atılıb, xüsusən də Mərkəzi Bank və Maliyyə Nazirliyi tərəfindən. Bu addımlar da iqtisadiyata müsbət impulslar verməkdədir. Digər tərəfdən, Türkiyə

prezidentinin apardığı iş, ayrı-ayrı dövlətlərdən əldə olunan dəstək də bir tərəfdən müsbət effektini verir. Bütün bunlar iqtisadiyyatda, xüsusilə maliyyə və valyuta bazarında sabitləşməyə gətirib çıxarıb. Lakin bütövlükdə Tür-

kiyə iqtisadiyyatının böhrandan çıxdığını söyləmək tezdir. Türkiyə iqtisadiyyatının hazırkı vəziyyətini reanimasiyadan çıxarıb palataya yerləşdirilən xəstənin vəziyyətinə bənzətmək olar. Hələ də iqtisadiyyatda risklər var, şoklar var. Bu risklərin aradan qaldırılması üçün təbii ki, Türkiyə iqtisadiyyatında davamlı islahatlar olmalıdır. Bu islahatlar xüsusilə də maliyyə-bank sektorunu, valyuta bazarını əhatə etməlidir. İndiki halda hesab edirəm ki, ilin sonuna yaxınlaşdıqca Türkiyə iqtisadiyyatında yenə də müəyyən gərginliklər müşahidə olunacaq".

İqtisadçı-alimə görə, Türkiyə iqtisadiyyatı üçün ən təhlükəli investitorların ona olan etimadı itirmələridir: "Uzun illərdən bəri formalaşmış etimad mühiti ciddi şəkildə sarsıldı. Bir çoxları öz sərmayələrini geri çəkdi. Türkiyənin daxilində olan iş adamları öz kapitallarını ölkə-

dən çıxarıb başqa ölkələrə yətirməyə başladılar. Bu prosesin nəticələrini yaxın müddətdə aradan qaldırmaq mümkün deyil, buna xeyli vaxt lazım gələcək. Düşünürəm ki, bu müddəti bir ilə ölçmək mümkün deyil. Türkiyə iqtisadiyyatının əvvəlki vəziyyətini bərpa etmək üçün illər lazımdır. Və bu illər ərzində Türkiyə iqtisadiyyatına, maliyyə-bank sektoruna olan inamın qaytarılması üçün hələ çox işlər görülməlidir".

Q.İbadoğlu Türkiyə iqtisadiyyatının bir daha belə tələtlərlə üzvləşməsinə arzular: "Türkiyədə iqtisadi durumun pisləşməsi Azərbaycan üçün də yaxşı perspektiv vəd etmir. Türkiyə iqtisadiyyatının güclü olması bizim də maraqlarımıza cavab verir. Hesab edirəm ki, Türkiyədə iqtisadi proseslərin sabitləşməsində Azərbaycanın da rolu olub. Xüsusilə Azərbaycan tərəfindən Türkiyəyə yatırılan birbaşa investisiyalar qonşu ölkənin iqtisadiyyatına müsbət impulslar verməyə davam edəcək".

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistanın baş nazir əvəzi Nikol Paşinyan ilk dəfə olaraq işğal altındakı Dağlıq Qarabağda bir neçə gün qalıb. Məlumatlara görə, burada o, işğalçı ölkənin güc strukturlarının və separatçı rejimin rəhbərləri ilə müzakirə aparıb. Bu da ekspert çevrələrində bir sıra sualları doğurub.

Söhbət hər şeydən öncə Ermənistanın növbədənəkar seçki zolağına girməsindən və Dağlıq Qarabağa qanunsuz ziyarətin ABŞ prezidentinin milli məsələlər üzrə müşaviri Con

Boltonun İrəvan səfərindən az sonraya təsadüf etməsindən gedir. Bəs Nikol Paşinyanın Qarabağa gəlişi ilə bu məsələlər arasında bağlılıq nə dərəcədədir?

Qarabağda 261 min hektar sahə məhv edilib - Azərbaycan XİN

"2001-ci ildən etibarən BMT Baş Assambleyası noyabrın 6-nı Mühəribə və silahlı münaqişələr zamanı ətraf mühitin istismarının qarşısının alınması Beynəlxalq Günü elan edib. Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Respublikasının təbiətinə, bioloji müxtəlifliyinə, ümumilikdə bölgənin ekoloji durumuna ciddi ziyan dəyib, ətraf mühitin degradasiyası ilə nəticələnən fəsadlara gətirib çıxarıb, bölgənin təbii ehtiyatları davamlı istismara məruz qalıb".

Musavat.com xəbər verir ki, bu sözləri Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva deyib. O qeyd edib ki, hazırda Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal altında olan ərazilərin 261 min hektar meşə sahəsi, o cümlədən qiymətli meşə sahələri, təbii abidələri və pasportlaşmış 145 Şərç Çinarı məhv edilib. Eyni zamanda bu ərazilərdə "Azərbaycan Respublikasının Qırmızı Kitabına" daxil edilən müxtəlif bitki və heyvan növlərinin böyük hissəsi, xüsusi əhəmiyyətli və mühafizə olunan təbii əraziləri, habelə nadir biomüxtəliflik nümunələri məhv edilib, işğal olunmuş ərazilərdən keçən təbii su mənbələrimiz Ermənistan tərəfindən genişmiqyaslı çirklənməyə məruz qalır: "Tərtər çayı üzərində inşa edilmiş və 100 min hektardan artıq əkin sahəsinin suvarılmasına hesablanmış Sərsəng su anbarından işğalçı qüvvələr qış mövsümündə sahələrin su atında qalması, yay aylarında isə kəskin su qıtlığı yaratmaqla dağətəyi və aran hissədə məskunlaşan 400 min əhalini təhlükə altına saxlayır. Təsadüfi deyil ki, 2016-cı ildə Avropa Şurası Parlament Assambleyası tərəfindən qəbul olunan Azərbaycanın sərhədyanı rayonlarının sakinlərinin qəsdən sudan məhrum edilməsi ilə bağlı qətnamədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin sözügedən regiondan dərhal çıxarılması, müstəqil mühəndis və hidroloqlar tərəfindən yerində təhqiqat aparılmasının təmin edilməsi tələb edilib".

XİN sözcüsü vurğulayıb ki, işğal altındakı ərazilərdə 163 faydalı qazıntı yataqları, o cümlədən qızıl, civə, mis, qurğuşun, sink, daş kömür və digər sərvətlər ermənilər tərəfindən talan edilir. "Beynəlxalq hüququn müvafiq müddəaları və öz üzərinə götürdüyü beynəlxalq öhdəliklərə rəğmən işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində ətraf mühit və təbii sərvətləri istismar edən Ermənistanın bu siyasəti bölgənin dayanıqlı inkişafı və tərəqqisinə münasibətdə tutduğu laqeyd və qeyri-konstruktiv mövqeyini bir daha bariz şəkildə nümayiş etdirir", - deyə o qeyd edib.

L.Abdullayeva beynəlxalq ictimaiyyəti, xüsusilə də işğal altındakı ərazilərdə qanunsuz fəaliyyətə və təbii ehtiyatların, ətraf mühitin istismarına bu və ya digər şəkildə, fiziki və hüquqi şəxslərinin iştirakı ilə, cəlb olunan ölkələri beynəlxalq hüququn ciddi pozulması halının davam etdirilməsinə yardım etməkdən çəkinməyə çağırıb.

Paşinyanın çoxgünlük Qarabağ "səfəri"nin pərdəarxası

Qanunsuz ziyarəti nə zəruri edib? Ermənistanın yeni rəhbərliyi də vaxt uzatmağa çalışır - seçki motivi, yoxsa Rusiya qorxusu; **azərbaycanlı hərbi ekspert: "Qarabağda əməliyyatların bərpası ehtimalı yüksəkdir..."**

"Nikol Paşinyan ətrafında yaranan vəziyyətə ondan xəbər verir ki, onun gələcəyi sual altındadır". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu rusdilli minval.az saytına müsahibəsində hərbi ekspert, silahlı qüvvələrin istefada olan polkovniki Şair Ramaldanov Paşinyanın günlərdir işğal altındakı torpaqlarımızda olmasının səbəblərindən danışarkən deyib.

Onun sözlərinə görə, hazırda Ermənistan daxili durum partlayış həddindədir və paralel surətdə Rusiya, ABŞ və Avropa amilləri də nəzərə alınmaqla işğalçı ölkə ətrafında situasiya da mürəkkəb olaraq qalır: "Məsələ ondadır ki, hamı bu ölkədəki hakimiyyət dəyişikliyindən yararlanmaq və müəyyən mənfəətlər götürmək istəyir. Paşinyanın mövqeyi çoxdan aydındır. Onu daha çox "qərbyönlü" siyasətçi sayırlar. Moskvanın da onunla bağlı xeyli sualı var. Təsadüfi deyil ki, Con Boltonun Ermənistan səfərindən sonra Moskva İrəvanın ünvanına kəskin bəyanatla çıxış etdi".

Hərbi ekspert hesab edir ki, Rusiyanın Ermənistanla münasibətlərində nə qədər çox problem olsa, bir o qədər bizim xeyrimizdir: "Bu gün Azərbaycanı işğal altındakı torpaqlarını hərbi yolla azad etməkdən çəkindirən yeganə qüvvə Rusiyadır. Biz buna 2016-cı ilin aprelində əmin olduq. O vaxt münaqişə tərəflərinin güc qurumlarının nümayəndələri Moskvaya elə-belə yox, atəşkəsi qorumağa əməl etmək üçün çağırılmışdılar. Və biz bilirik ki, aprel müharibəsi

Moskva dayandırır. İndi vəziyyət dəyişə bilər. Əgər Rusiya "yaşıl işıq" yandırsa, ali baş komandan İlham Əliyevin dediyi kimi, odumuz qısa zamanda işğalçı qüvvələri darmadağın edib ərazi bütövlüyümüzü bərpa edər".

Paşinyanın özünün tez-tez Qarabağa baş çəkməsinə gəlin-cə, Ramaldanova görə, adətən Ermənistanla vəziyyət pisləşən kimi erməni rəhbərliyi tez-tez "Qarabağ kartı"ndan kozir kimi istifadə edirlər: "Onlar işğal altındakı Azərbaycan torpaqlarına gedərək, ictimai fikri daxili problemlərdən yayındırmağa çalışırlar. Paşinyanın gəlişi də bununla bağlıdır. Üstəlik, Xankəndində onu elə də sevmirlər. Çünki o, "Qarabağ klanı" üçün yaddır. Bu da məlumdur ki, Ermənistanın özündə "Qarabağ klanı"nın nüfuzu böyükdür. Bütün bunları nəzərə alan Paşinyan özünün Ermənistanla bağlı siyasətinə bu klanın təmsilçilərinin mənfəətini "yumşaltmağa" səy edir". Onun işğal altındakı ərazilərimizdə uzun müddət olmasının daha bir səbəbi var. Erməni KİV-ləri xəbər verib ki, guya onun oğlu orada xidmət edir. Ola bilsin, həm də əlində "bağlama" oğluna dəymək istəyib ki, görsün nə edir".

Hərbi ekspert erməni rəhbərlərinin verdiyi vədlərə də skeptik yanaşır. "Biz ermənilərin xarakterini, etibarsızlığını və çevikliyini əla bilirik. İstənilən an onlar dünən verdikləri sözü unuda bilərlər. Odur ki, mənə Paşinyanın "Qarabağ məsələsində Azərbaycanın da maraqları nəzərə alınmalıdır" sözlərinə proqnoz vermək çətinidir. Əgər o, qe-

ti olaraq qərbyönlü mövqə tutsa, Moskva Ermənistanla qarşı ciddi addımlar atacaq - o cümlədən Dağlıq Qarabağ məsələsində. O zaman Rusiya Azərbaycana öz ərazilərini azad etmək imkanı yaradacaq. Yox, Rusiyayönlü siyasət aparsa, - nəyə ki, mən şübhə edirəm, - o zaman hər şey indiki kimi qalacaq", - deyə o ehtimal edib.

Hərbi ekspertin qənaətinə, bu gün Dağlıq Qarabağda əməliyyatların bərpası ehtimalı yüksəkdir. "Hələ ki biz yalnız quru sözlər, rəylər eşidirik. Problem həllində konkret addımlar görmürük. Bir sözlə, vəziyyət indi mürəkkəb və ziddiyyətli yəttidir. Prinsipial məsələ ərazilərin qaytarılması ilə bağlıdır. Bir dəfə mən ABŞ-da erməni nümayəndələri ilə bir yerdə idim. Onlarla söhbətdə dedim ki, Azərbaycan Qarabağdakı erməni icmasına hər cür hüquqlar verməyə hazırdır, ancaq siz həm də ərazi istəyirsiniz, bu isə məqbul deyil və sırf işğalçı yanaşmadır. Fikrimcə, erməni ictimaiyyəti bunu artıq başa düşməyə başlayıb. Bizim isə onlara təklif edəcəyimiz başqa heç nə yoxdur. Bakının Qarabağ ermənilərinə təklif elədiyini indiyə kimi heç kim təklif etməyib", - deyə sonda Ramaldanov əlavə edib.

"Ermənistanın siyasi dairələrinin Qarabağın statusu barədə narahatlığı aydın məsələdir". Bu sözləri isə axar.az-a-a açıqlamasında rusiyalı konfliktoloq Yevgeni Mixaylov deyib. "Hər şeydən əvvəl mənim fikrimcə, İrəvan başa düşür ki, mübahisəli əraziləri əlində saxla-

maq üçün siyasi rıçaqlarını itirir. Bundan əlavə, Qarabağın statusunun yaxın vaxtlarda dəyişə biləcəyi ilə bağlı təəssürat yaranır", - deyə politoloq vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, Düşənbədə iki ölkə rəhbəri arasında razılıqlar barədə danışan İrəvan Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin ayaqüstü və şifahi formada verilmiş olsa belə, sözüünü tutduğunu qəbul edir. "İrəvan siyasətçiləri özlərinin tez-tez etdikləri şeylərdən narahat olurlar. Daha doğrusu, sözlərini tutmurlar. Bunu Azərbaycana aid etmək olmaz. Erməni siyasətçilərin Düşənbə razılıqlarını tələ kimi qəbul etməsi onların Rusiyanın tam hüquqlu dövlətçilik qurma şansını verdiyi bütün Ermənistanın gələcəyinə dair narahatlıqlarının zirvəsidir. Aydındır ki, Ermənistan böyük SSRİ-nin mirasını düzgün istifadə edən digər ölkələrdən fərqli olaraq bu şansını qaçıdır" - ekspert bildirib.

Beləcə, Paşinyan iqtidarının Dağlıq Qarabağ məsələsində ziddiyyətli, eyni zamanda qeyri-müəyyən mövqeyi problemin həlli üçün sülh yolunu qəlizləşdirməklə yanaşı, müharibə variantının da öz aktuallığını saxlamasına xidmət edir. Görünür, rəsmi İrəvanın "hərb, yoxsa sülh" seçiminə nəyə üstünlük verəcəyini bilmək üçün ən azından, Ermənistanla dekabrın 9-na təyin edilmiş erkən parlament seçkilərinin nəticələrini və yeni baş nazir seçkisini gözləmək lazım gələcək. Bakının da, Moskvanın da Ermənistanla bağlı mövqeyi yəqin ki, məhz o vaxt xeyli dərəcədə cılızlaşacaq...

Noyabrın 6-da Milli Məclisin daha 5 komitəsinin birgə iclasında büdcə müzakirələri keçirilib.

İclasda Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin rəhbəri Hadi Rəcəbli sədrlik edib. İclasda 5 komitənin üzvləri ilə yanaşı, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev, Əqli Mülkiyyət Agentliyinin rəhbəri Kamran İmanov və digər rəsmi şəxslər qatılıb.

Hadi Rəcəbli deyib ki, gələnləki büdcədə sosial məqsədlər üçün 8 milyard manatdan çox vəsait ayrılıb ki, bu da büdcənin 33,4 faizini təşkil edir.

Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov deyib ki, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsindən müavinət alan şəxslərin adlı siyahıların dəqiqləşdirilməsi müavinət almaq hüququ olmayan və təkrarlanan şəxslərin adlarının siyahıdan çıxarılması istiqamətində müəyyən tədbirlərin görülməsi nəticəsində müavinət alan məcburi köçkünlərin sayında dəqiqləşmələr təmin olunub. Bu isə özünü 2019-cu ilin büdcə layihəsində göstərir.

Ailə, qadın və uşaq problemləri komitəsinin sədri Aqiyə Naxçıvanlı çoxuşaqlı ailələrə verilən müavinətin artırılmasını, həmçinin 3 yaşına qədər çoxuşaqlı ailələrə verilən müavinətlərə yenidən baxılmasını təklif edib.

"Gələnlərin dövlət büdcəsində elmə ayrılan vəsaitin həcmi 0.2 faiz təşkil edir və təəssüf ki, biz bu rəqəmdən yuxarı qalxa bilmirik". Bunu isə Səhiyyə Komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov deyib. Deputat vurğulayıb ki, elmi tədqiqatların aparılması üçün və-

Büdcə müzakirələrində qaraçı uşaqlar problemindən danışıldı

Çoxuşaqlı ailələrə verilən müavinət, qaçqınlar və tələbələrin təhsil haqqı da gündəmdə...

saht lazımdır. "Bundan başqa, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında çalışanların əmək haqqı aşağıdır və onun artırılması lazımdır. Biz 5-6 ildir müzakirə edirik ki, ölkəmizdə kök hüceyrə

mərkəzi yaradaq. Bu mərkəzin yaradılmasını 100 minlərlə xəstə gözləyir. Müqayisə üçün deyim ki, İstanbul şəhərində belə mərkəzlərin sayı onlardır. Amma Azərbaycanda hələ də belə mərkəzin

yaradılması mümkün olmayıb".
Maliyyə naziri Samir Şərifov da bəzi məsələlərdən danışdı. "Etiraf etmək lazımdır ki, Azərbaycan universitetlərində ödənişsiz təhsil alanların sayında azalma

var. Bu azalmaların qarşısının alınması üçün dövlət büdcəsindən 2019-cu ildə əlavə vəsaitlərin ayrılması nəzərdə tutulur. Bu, 2019-2020-ci ildə ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanlara şamil olunacaq"-nazir deyib. Bildirib ki, digər məsələ təhsil kreditləri ilə bağlıdır. "Bu, yeni məsələ deyil, artıq neçə ildir ki, bunun müzakirəsi aparılır. Problem ondadır ki, bir tərəfdən təhsil krediti alanların həmin o krediti qaytarması, məncə, böyük bir sualdır".

Nazir qeyd edib ki, bizim bank təşkilatlarımız bu riski öz üzərlərinə götürmək istəmir: "Yaxşı buna dövlət müdaxilə etsə, bəri başdan etiraf edək ki, bu kreditlər qaytarılmıyacaq. Xaricdə bu məsələ belə qurulub. Kredit verilir, amma həmin o məzənlər işə qəbul olunduqdan sonra işə götürenlərdən banklarla müqavilə bağlayır və kreditlər geri qaytarılır. Hazırda bununla bağlı bir mexanizm tapa bilməmişik. Müəyyən cəhdlər var. Lakin bunlar de-

məzdim ki, kütləvi şəkildə həll edəcək".

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Hicran Hüseynova bildirib ki, çətin həyat şəraitində yaşayan uşaqların müdafiəsi üzrə operativ xidmətin yaradılması əsas problemlərdən biridir: "Rayon icra hakimiyyətlərində cəmi 2 şəxs bu məsələlərə baxır. Bu ştatların sayı artırılmalıdır. Bundan başqa, çətin vəziyyətdə yaşayan uşaqların sosial müdafiəsi ilə bağlı operativ qiymətləndirmə və yerləşdirmənin həyata keçirilməsi məqsədilə icra hakimiyyətlərində müvafiq komissiyaların sayı da artırılmalıdır". Zorakılıq hallarının aşkarlanması ilə bağlı "qaynar xətlər"nin yaradılması vacibliyini dilə gətirən komitə sədri söyləyib ki, bütün dünyada belə "qaynar xətlər" fəaliyyət göstərir: "Zorakılıqla üzləşən şəxslər üçün sığınacaqlar yaradılmalıdır. Küçə həyatına məruz qalan uşaqların xüsusilə də qaraçı tayfasından olan uşaqların problemləri dünyada və ölkəmizdə həllini gözləyən məsələlərdən biridir".

□ **E. PAŞASOY,**
"Yeni Məsəvat"

Dövləti "Azərenerji" yükündən necə xilas etmək olar?

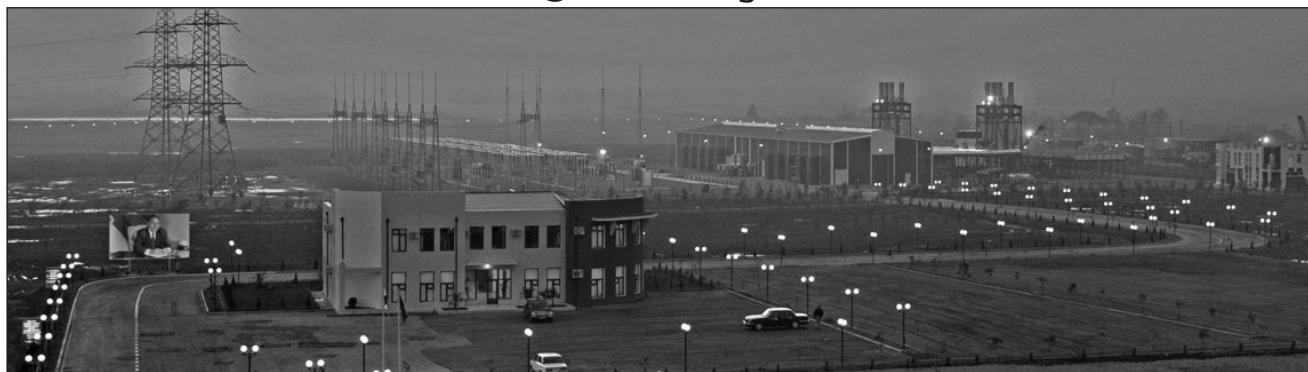
Ekspert: "Bu qurumda ciddi sağlamlaşdırma aparılmalıdır"

Deputat Zahid Oruc "Azərenerji" ASC-nin dövlətin üzərində ağır yük olduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, "Azərenerji" uzun illər SOCAR xəttindən dotasiyalaşan və sonra da borcları silinən sektor olaraq qalır: "Aydınlıq götürülməlidir ki, "Azərenerji" daha nə qədər dövlətin çiyində yük olaraq qalmağa davam edəcək".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan çox haqlı öyünür ki, Avropanın enerji təhlükəsizliyində xüsusi rol oynayır.

"Prezident çox haqlı olaraq məlum müşavirədə "Azərenerji" rəhbərliyini qınayıb. Bu adamlar nə üçün məsuliyyətsizliyə yol veriblər ki, ölkənin özünün daxili enerji təhlükəsizliyinə ziyan gəlmiş olub. "Azərenerji" bundan sonra nə qədər dövlətin çiyində yük olaraq daşınmağa davam edəcək. Bu məsələyə aydınlıq gətirilməlidir."

Qeyd edək ki, Milli Məclis üzvünün qaldırdığı məsələ uzun illərdir Azərbaycanda müzakirə olunur. "Aqzərenerji" ölkədə həm xarici kreditlər, həm də daxili resurslar hesabına ən çox investisiya yönəldilən qurumlardan biri, bəlkə də birincisidir. İllər boyu enerjinin istehsalı deyil, satışı və paylanmasını da həyata keçirən ASC-yə enerji istehsalı müəssisələrində istifadə etdiyi yanacaq böyük güzəştə verilib. Eyni zamanda yeni enerji güclərinin yaradılması ilə bağlı layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün götürülən kreditlərin hamısına dövlət tərəfindən

zəmanət verilib, uzun müddət ərzində həmin kreditlər büdcə hesabına qaytarılıb.

Rəsmi məlumatlardan aydın olur ki, 2017-ci ildə "Azərenerji" enerji satışından 1 milyard manatdan artıq gəlir əldə edib. Qurumun enerji satışından əldə etdiyi gəlirin yalnız ötən il 25,2 faiz artmasına baxmayaraq, "Azərenerji"nin zərəri 602,873 milyon manat olub. Halbuki 2016-cı ildə adicəkilən cəmiyyətin zərəri cəmi 108,928 milyon manat idi.

2016-cı ildə "Azərenerji"nin elektrik enerjisi satışından əldə etdiyi gəlir 807 milyon manat olub. Yəni 2017-ci ildə "Azərenerji"nin elektrik enerjisi satışından əldə etdiyi gəlirin əvvəlki ilə nisbətən 200 milyon manata yaxın artmasına baxmayaraq, qurumun zərəri ötən il 6 dəfə çoxalıb.

Bir məsələni də qeyd edək ki, "Azərenerji" dörd il əvvələdək ölkədə enerjinin pərakəndə satışını da həyata keçirib. "Azərişiq" yaradılan zaman hökumət

ASC-yə büdcə qarşısındakı bütün borclarını ödəməsi üçün 5 il güzəşt edib. Belə ki, Nazirlər Kabineti 2015-ci ilin iyulunda "Azərenerji" ASC-yə vergi, faiz və maliyyə sanksiyalarına görə borcun ödənilməsi üzrə 5 illik möhlət verib. Qərara əsasən Vergilər Nazirliyinə 2015-ci ilin dövlət büdcəsinin icrası üçün nəzərdə tutulmuş məbləğlər istisna olmaqla, "Azərenerji" ASC-nin balansından "Azərişiq" ASC-nin balansına verilən regional paylayıcı elektrik şəbəkələrinin 2015-ci il 1 aprel tarixinə olan vergi, faiz və maliyyə sanksiyalarının ödənilməsinə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qayda və müddətlər gözlənilməklə 2020-ci il 31 dekabr tarixinədək möhlət verilməsi üçün qanunmüvafiq tədbirlər görmək tapşırılıb. Vergi möhləti 2015-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş məbləğə şamil edilmir.

"Azərenerji" ASC eyni zamanda ən çox xarici borcu olan dövlət qurumlarından biridir.

Belə ki, qurumun hazırda 1 milyard 951 milyon manat kredit və borc vəsaitləri üzrə öhdəliyi var. Bununla yanaşı, ticarət və digər kredit borcları üzrə öhdəliyi də 470 milyon manatdan çoxdur. Bütövlükdə isə cəmi kapitalı 1 milyard manatdan bir az atıq olan "Azərenerji"nin yığılmış zərəri 2 milyard 123 milyon manata çatıb.

Xatırladaq ki, bu ilin iyununda 2018-ci ilin dövlət büdcəsinə dəyişikliklər edilərkən "Azərenerji"yə 81,4 milyon manat ayrılıb. Bu vəsait "Səngəçal" modul tipli elektrik stansiyasının yaxınlığındakı sahədə tikintisi nəzərdə tutulan 385 meqavatlıq istilik elektrik stansiyası üçün avadanlıqların satın alınmasının həyata keçirilməsi və bununla bağlı texniki dəstəyin göstərilməsi ilə əlaqədar imzalanmış müqavilələr üzrə Finlandiyanın "Wartsila" şirkəti qarşısında yaranmış öhdəliyə görə qalıt borcun ödənilməsi ilə əlaqədar "Azərenerji"nin nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilib.

Bundan əlavə, Dövlət Neft Şirkəti(SOCAR) tərəfindən idxal olunan təbii qazın "Azərenerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə müqavilə dəyərindən aşağı qiymətə satışına görə yaranmış zərərin örtülməsi üçün də dövlət büdcəsindən SOCAR-a 300 milyon manat subsidiya ayrılıb.

Bir müddət əvvəl isə prezidentin sərəncamı ilə iyul ayında qəza baş verən "Azərbaycan" İstilik Elektrik Stansiyasında və yarımstansiyalarında əsaslı təmir-quraşdırma işlərinin görülməsi və zəruri avadanlıqların tədarük edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin etiyat fondundan "Azərenerji" ASC-yə nizamnamə kapitalının artırılması üçün ilkin olaraq 48,0 (qırx səkkiz) milyon manat ayrılıb.

Beləliklə, aydın olur ki, "Azərenerji" heçqətən dövlətin çiyində ağır bir yüküdür. Dövlət

bu yükün bir qədər də olsa yüngülləşməsi üçün enerji sektorunda idarəetmə sahəsində xarici şirkətdən dəstək almaq niyyətindədir. Bunun üçün artıq Energetika Nazirliyi tərəfindən Almaniyanın "Uniper" şirkətinə təklif də göndərilib.

İqtisadçı-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, "Azərenerji"nin dövlət büdcəsi üçün yaratdığı yükü azaltmaq üçün ASC-nin sağlamlaşdırılmasına ehtiyac var: "Bu qurumun sağlamlaşdırılması, enerji satışının idarəetməyə verilməsi zəruridir. Belə bir addımın atılması şəffaflığı gücləndirmək, xüsusilə də korrupsiyaya qarşı mübarizə, vəsaitlərdən daha səmərəli istifadə olunması baxımından çox vacibdir. "Azərenerji" Azərbaycanın ən böyük dövlət şirkətlərindən biridir. Əslində bu qurum dövlətin çiyində yükə çevrilməlidir. Onun istehsal etdiyi məhsulu - enerjini satmaq üçün bazarı var, ixrac imkanları var. Bunlar imkan verir ki, sağlamlaşdırma tədbirləri ilə "Azərenerji"də səmərəliliyi bərpa etmək mümkün olsun".

Ekspert bildirir ki, əvvəlki illərdə "Azərenerji"də vəsaitlərin səmərəli xərclənməsi müşahidə edilməyib: "Xüsusən də investisiya qoyuluşlarında səmərəlilik prinsipi gözlənməyib. Nəticədə ASC-nin problemləri illərlə kəskinləşib. Amma bütün bunlara baxmayaraq, "Azərenerji"ni dövlət üzərində yükəndən dövlətin dəstəkləsinə çevirmək imkanları var. Həmin imkanlardan istifadə etmək, həmçinin enerji satışını idarəetməyə vermək bu qurumun rentabelli bir struktur olmasına nail olmaq mümkündür".

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Məsəvat"

Avropada fəaliyyət göstərən ən aktiv türk-müsəlman dərnlərindən birinə rəhbərlik edən Veysel Filizlə İstanbulda tanış olduq. Avropada müsəlmanların dini hüquqları, hazırkı sosial-siyasi vəziyyətlə bağlı söhbət etdik. Məlum olduğu kimi, son illərdə Avropanın bir çox ölkələrində islamofobiya çağırışları artıb. Hətta dini məsələlərlə bağlı qadağalar tətbiq olunur. Bu isə istər-istəməz Avropadakı din sahəsində çalışan vətəndaş cəmiyyətləri institutları üçün çətinliklər yaradır.

Veysel Filiz Avropaya köçmüş miqrant ailəsinin üzvüdür. Özünün dediyinə görə, 6 aylıq olarkən ailəsi Fransaya köçüb. Bu səbəbdən də uşaqlığı, yeniyetmə və gəncliyi Fransada keçib. Hazırda həm Fransa, həm də Türkiyə vətəndaşdır. Strasburq Universitetində Türkologiya üzrə təhsil alıb. V.Filiz hazırda Avropada bir sıra dini və sosial qurumlarla əməkdaşlıq edir. Avropa Şurası QHT konfransında 5 il çalışıb. Türkiyənin Belçikadakı səfirliyinin mətbuat katibi işləyib. Hazırda Avropada islamofobiya qarşı ən aktiv mübarizə aparən vətəndaş cəmiyyət təşkilatının - EMİSCO-nun sözcüsüdür. Əsasən ATƏT, Avropa Parlamenti və Avropa Şurası kimi təşkilatlarla çalışır, Avropadakı müsəlmanlara qarşı fəaliyyətlər, nifrət cinayətləri kimi mövzularda bağlı işlər görür. Onun Avropadakı islamofobiyanın haradan qaynaqlandığı və nə etməli olduğu ilə bağlı danışdıq.

- **Veysel bəy, Avropada bir neçə ölkədə, xüsusən də Hollandiya, Avstriya və daha bir neçə ölkədə islamofobiya elementləri mövcuddur. Sizin müşahidəniz necədir, islamofobiyanın yaranmasının əsas səbəbi nədir? Müsəlmanlar və onların davranışları, yoxsa yüksələn faşizm və ifrat sağ?**

- Bəri başdan deyim, əs-

“Avropa ideoloji mutasiya ilə qarşı-qarşıyadır”

Veysel Filiz: “Avropada yaşayan türk ictimaiyyəti düşüncəsini dəyişməli, 50 ildir davam edən miqrant statusunu arxada qoyub yurddaşlıq düşüncəsinə keçməlidir”

lində Avropa ideoloji bir mutasiya ilə qarşı-qarşıyadır. Və bir qərar verməlidir. Bəzi ölkələrdə tarixi proseslərə və onun təsirlərinə görə, bəzi ölkələrdə isə iqtisadi problemlərin qarşısında yaranan çıxılmazlıqda populist siyasətin nəticəsi olaraq “müsəlman təhlükəsi” formalaşdırılır.

Avropa ideoloji bir mutasiya qarşısında və özünü prinsiplərlə var edən dəyərlərə tamamilən zidd bir duruma yaşayır. Bu geriləmə dövründə əvvəlcə islamofobik ritorika normal qəbul olunmağa başladı, daha sonra isə təşkilatlandı. ATƏT-in İslamofob-

ya ilə Mübarizə üzrə Xüsusi Nümayəndəsi Bülent Şenayın da vurğuladığı kimi, müsəlmanları Troya atı kimi göstərən anlayış əslində Avropanın altını oyur.

Bəzi ölkələrdə hicab və halalət inanc azadlığı kontekstində hörmət edilməli olan qaydalara qarşı qərarlar qəbul olunur. Bu nöqtədə, yeni Avropa populizmi, islam düşmənçiliyi və müsəlman düşmənçiliyini mədəniyyət halına gətirdi. İki əsas aktör var: media və digər siyasətçilər. Media bunu qnamadı, əksinə, bu ifadələri yayaraq gücləndirdi. Populist siyasətçilər Avropadakı böhranı həll etmək əvəzinə cəmiyyətdəki incə nöqtələri gücləndirdi və sağçı irqçi ideologiyaları siyasət mərkəzinə gətirdilər.

Bu mənada indi Avropa seçim qarşısındadır, qərar qəbul etməlidir. Avropa ya davamlı olaraq vurğu etdiyi humanist dəyərləri konkret olaraq tətbiq edəcək, ya da tamamilən 1933-cü ildən sonra ortaya qoyduğu dövrünün oxşarını yaradacaq. Müsəlmanlara hücum, onlara nifrət cinayətləri leqallaşacaq və bu durum nəticə etibararı ilə 21-ci əsrdə qeyri-insani bir Avropa-

nın bütün müsəlmanları hədəf alması mənzərəsini yaradacaq. Müsəlmanlar azlıqdadırlar və dolayısı ilə yaşayışlarını təşkil etməklə cəmiyyətdəki çoxluq toplumunun dəstəyinə ehtiyacları var. Onların rifahı və təhlükəsizliyi iqtidarlar tərəfindən təminat altına alınmalıdır. Bu mənada müsəlman icmalar da bərabər hüquqlu vətəndaş olmaq üçün cəhdlərini artırmalıdır.

- **Zaman-zaman müsəlmanların, xüsusən də ərəblərin Avropada məsuliyyətsiz, qaba rəftarları, küçədəki cinayətləri haqda mediada məlumatlar yayılır. Həqiqətən də belə bir vəziyyət varmı? Hazırda müsəlmanların daha çox sızıntı yaşadığı ölkələrdir?**

- Müsəlman cəmiyyətlər içərisində müxtəlif qruplar var. Və bunların hər biri müxtəlif tarixi proseslərdən keçərək Qərbi mədəniyyəti ilə qarşılaşmış. Məsələn, müstəmləkə altında yaşamış millətlərin yaşayışları, hadisələrə baxışları və qavramaları fərqlidir. Bizim kimi özünün idarəçilik təcrübəsi olan xalqların isə fərqlidir. Bu cür tarixi və mədəni fərqliliklərin olduğu bir vəziyyətdə vahid bir müsəlman cə-

miyyətdən danışa bilmərik.

Bəzi qruplar içərisində cənabətə faizi, davranış xataları və eləcə də vətəndaşlıq anlayışındakı məhdudluğun kökü hüquq bərabərliyi siyasətindəki çatışmazlıqla əlaqələndirilməlidir. Bərabər hüquqların tanınmadığı cəmiyyətlərin inkişaf mərhələləri də qeyri-bərabər olur. Başda təhsil olmaqla, işsizlik, evsizlik kimi mövzularda ayrı-seçkiliklər nəticə etibararı ilə qeyd etdiyiniz problemlərin yaranmasına səbəb olur. Bundan başqa cinayətə meyilli marginal qruplar da var ki, onlar hər yerdə mövcuddur. Bu cür problemlər demək olar ki, əksər ölkələrdə yaşanır. Və təəssüf ki, hələlik buna bir çarə tapılmayıb. Burada müsəlman cəmiyyətlərin edəcəyi biləcəyi təxirəsalınmaz işlərin başında müsəlman düşüncəsindən gələn yanaşma və təfəkkür tərzini dəyişməyə çalışmalıyıq. Məsələn, müstəmləkə altında yaşamış millətlərin yaşayışları, hadisələrə baxışları və qavramaları fərqlidir. Bizim kimi özünün idarəçilik təcrübəsi olan xalqların isə fərqlidir. Bu cür tarixi və mədəni fərqliliklərin olduğu bir vəziyyətdə vahid bir müsəlman cə-

- **Hazırda Avropada türklərə münasibət necədir? Bildiyi kimi, son bir neçə ildə bir sıra Avropa ölkələrində, o cümlədən Almaniya, Hollandiya, Avstriya**

kimi ölkələrdə bir sıra problemlər baş verdi. O cümlədən siyasi müstəvidə. İndi vəziyyət necədir, problemlər həllini tapdı mı?

- Türklərin Avropada ən böyük çatışmazlığı Türkiyə hökumətinin mövcud şərtlərə cavab verən diaspora siyasətinin olmamasından qaynaqlanır. Yeni sistemdə prezident üsul-idarəsinin bu çatışmazlığı aradan qaldıracağına ümid edirəm. Bu vəziyyət Avropadakı türklərin bir araya toplanmaqda çətinlik yaradır. Tam mənasında yaşadıkları ölkələrə diqqət kəsilməyəcək və potensiallarının çox az hissəsi qədər dəstəkləri olur. Xaricdə seçki hüququ əldə etdikdən sonra türkiyəlilərin olduqları ölkələrdə demokratik seçki proseslərinə qarışması gözlənilirdi, fərqli proseslər baş verdi. Bu vəziyyət isə qeyd etdiyiniz ölkələrdə populist daxili siyasət üçün bir materiala çevrildi. Düşünürəm ki, Avropada yaşayan türk ictimaiyyəti düşüncəsini dəyişməli, 50 ildir davam edən miqrant statusunu arxada qoyub dəyişikliyin əsas qüvvəsi olan yurddaşlıq düşüncəsinə keçməlidir. Beləliklə də ikinci vətənlərində həm də ana vətənləri üçün fayda verəcək bir körpü yarada biləcəklər. Bu millət vəziyyəti qəbul edib, əyalətlərdən uzaqlaşaraq şəhər mərkəzlərinə köçməli və aktiv şəkildə söz azadlığı anlayışı içərisində xalq həmrəyliyi yaratmalıdır. Sərhəd bölgələrində yaşayanların vəzifəsi hər zaman müqəddəsdir, türklər də buna görə hərəkət etməlidir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Bakıdan Fələstinə böyük jest

Elxan Şahinoğlu: “Bu toplantıya şərait yaratmaqla Azərbaycan İslam aləminin tərkib hissəsi olduğunu bir daha təsdiq etdi”

Noyabrın 5-də Bakıda Fələstinin Asiya ölkələrindəki səfirliyinin toplantısı keçirilib. Tədbirdə Fələstinin Asiya ölkələrində akkreditə olmuş 27 səfir, Fələstin Xarici İşlər Nazirliyinin diplomatları iştirak edib.

Fələstin xarici işlər naziri Riyad əl-Maliki çıxışında bildirdi ki, Azərbaycan Fələstinin yardım fondlarına 5 milyon dollar ayıraraq: “Qüds məsələsində Azərbaycanın bizi dəstəkləməsi önəmlidir”.

Azərbaycan XİN rəhbəri Elmar Məmmədov Azərbaycanın Fələstin məsələsinin, Şərqi Qüdsün Fələstin dövlətinin paytaxtı olmaqla həllini dəstəklədiyini deyib.

Amerikanın Fələstin Azadlıq Təşkilatının Vaşinqtondakı ofisini bağladıqdan sonra bu ölkənin səfirliyinin toplantısı üçün Bakının seçilməsi diqqət çəkib.

Qərbi Universitetinin Tədqiqatçı Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, Fələstinin Asiya səfirliyinin Bakıda görüş keçirməsinin hər iki tərəf üçün əhəmiyyəti var: “Azərbaycan Fələstinin müstəqil dövlət hüququnu tanıyır və bu bütün beynəlxalq sənədlərdə təsbit olunub. Öz növbəsində Fələstin də Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Fələstin İslam aləminin əsas mövzularından biridir. Ona görə də rəsmi Bakı Azərbaycan paytaxtında Fələstin toplantısı üçün şərait yaratmaqla İslam aləminin tərkib hissəsi olduğunu bir daha təsdiq etmiş olur. Əlbəttə, Fələstin məsələsinə fərqli prizmalardan yanaşanlar da var. Məsələn, ABŞ Fələstin Azadlıq Təşkilatının Vaşinqtonda yerləşən ofisini bağlayıb. Və ya ABŞ prezidenti Donald Tramp

seçkiqabağı vədinə uyğun olaraq Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanıyaraq, ABŞ səfirliyini Təl-Əvivdən Qüdsə köçürüb. Halbuki Fələstin dövlətinin də Qüdsün bir hissəsinə hüququ var. Buna baxmayaraq, Vaşinqton bu addımı atıb. Azərbaycan ABŞ-la strateji tərəfdaşdır. Ancaq bu o demək deyil ki, ABŞ-in xarici siyasəti bi-

zim üçün etalondur. Rəsmi Bakının müxtəlif illərdə Fələstinə toplam 5 milyon ayırması normal baxımdır. Ona qalsın, ABŞ bu illərdə Fələstinə yüz milyonlarla dollar xərcləyib. Yalnız Trampın dövründə Fələstinə maliyyələşmə dayandırılıb. Buna görə də Vaşinqton Azərbaycanın Fələstinə verdiyi siyasi dəstəyə görə

Bakıya irad tutmaz. Rəsmi Bakı balanslaşdırılmış xarici siyasət həyata keçirir. Bəli, rəsmi Bakı Fələstinin müstəqillik və Qüdsün bir hissəsinin Fələstinin paytaxtı olması haqqını tanıyır. Ancaq bu o demək deyil ki, bunun qarşılığında Azərbaycan İsrailə arxa çevirir. Əksinə, Azərbaycan həm İsrail, həm də Fələstinlə münasibətlərinə davam edir. ABŞ kimi yenilə İsrail də Azərbaycanın Fələstinlə münasibətlərinə görə Bakıya irad tutmaz. Biz Fələstinə silah vermirik ki, İsrail buna etiraz etsin. Ona qalsın, İsrailin özünü də son illərdə qədər Fələstinə maliyyə ayırırdı ki, qonşusu iqtisadi və sosial problemləri həll edə bilsin. İsrail ona da imkan yaradır ki, Fələstin gömrük yığımını davam etdirə bilsin. Və ya Fələstinin ən böyük maliyyəçilərinin biri Səudiyyə Ərəbistanıdır. Bu dövlətin də İsrailə münasibətlərində problem yoxdur. İsrail Azərbaycanla əməkdaşlığın davamında maraqlıdır. İsrail Azərbaycan-Fələstin münasibətlərinə görə Bakı ilə əməkdaşlıqdan imtina edib, özünü Ermənistanla çətinləşdirib. Bunun iki vacib səbəbi

var. Birincisi, Ermənistan kəşfiyyatı ilə İsrailə faydalı əsasda iqtisadi əməkdaşlıq qura bilməyəcək. Azərbaycan isə İsraildən silah alır, bu ölkəyə neft satır, arada milyardlarla dollar ticarət mübadiləsi var. İkincisi, İsrailin İslam ölkələri arasında tək-tük tərəfdaşları və dostları var, onlardan biri də Azərbaycandır. Buna görə də İsrail Azərbaycanla əməkdaşlığa həssas yanaşır, bizi itirmək istəmir. Fələstinlə əlaqələrimiz ərəb dünyasına da məsədir ki, Ermənistanla münasibətlərə diqqət yetirsinlər. İsrailin özünü də son illərdə qədər Fələstinə maliyyə ayırırdı ki, Fələstin rəhbərliyindən kimlərsə Ermənistanla isti münasibətləri var. Ona görə də Bakıdan Fələstin hakimiyyətinə siqnallar göndərilməlidir ki, onlara pul ayırmaq, siyasi dəstək verən Ermənistan deyil, Azərbaycandır. Bu baxımdan bizim Fələstin hakimiyyətindən gözləntimiz odur ki, Dağlıq Qarabağ əməkdaşlığının davamında maraqlıdır. İsrail Azərbaycan-Fələstin münasibətlərinə görə Bakı ilə əməkdaşlıqdan imtina edib, özünü Ermənistanla çətinləşdirib. Bunun iki vacib səbəbi

□ **Cavansir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Facebook onlarının taleyini bu cür qaraldıb - heyrətətamiz faktlar

Yazdığı şərhə görə yüksək məbləğdə cərimələnən də var, 30 il həbsə düşən də, hesabı bağlanan da

Facebook sosial şəbəkəsi 115 istifadəçinin hesabını qapatdı. Belə ki, ABŞ hakimiyyəti şəbəkəyə xarici ölkəyə bağlı ola biləcək şübhəli fəaliyyət sərindən xəbərdarlıq edib. Azadlıq Radiosunun xəbərinə görə, şirkət bu addımı barədə noyabrın 5-də məlumat yayıb. Bundan bir neçə saat öncə isə Birləşmiş Ştatların hüquq-mühafizə orqanları 6 noyabr konqres seçkiləri öncəsi seçkilərə xəbərdarlıq səsləndirib. Onlara Rusiya, İran və digər ölkələrin sosial mediada saxta xəbərlər yaymaq cəhdlərindən dolayı ehtiyatlı olmaq tapşırılır.

Seçkilərlə bağlı facebookda saxta xəbərlər yaymayın, yoxsa...!

"Amerikalılar bilməlidirlər ki, xarici oyunçular, özəlliklə Rusiya, ictimai fikrə təsir göstərməyə, narazılıq səpməyə çalışır". Noyabrın 5-də yayılmış bəyanatda belə deyilir. Ötən həftə açıqlanmış bir araşdırma üzə çıxarıb ki, 6 noyabr öncəsi sosial mediada daha çox dezinformasiya yayılıb, nəinki 2016-cı il prezident seçkisi ərafəsində. Facebook bəyan edib ki, silinən hesabların Rusiyaya, yaxud ötən seçkiyə müdaxilədə ittiham olunan İnternet Araşdırmalar Agentliyi adlı "troll fabriki"yə bağlı olması müəyyənləşdirilməlidir.

ABŞ-da prokurorlar həmin agentliyi və Rusiyadan digər əməliyyatçıları 2016-cı ildə prezident seçkisinə təsir göstərmək cəhdində suçlayıb. Onların dezinformasiya, sosial şəbəkələrdə narazılıq yaydığı bildirilir.

Facebook bildirib ki, silinən hesablardan 85-i sosial şəbəkənin Instagram xidmətində ingiliscə paylaşım edib. Həmin hesablardan bəzilərinin "tanınmışlara", digərlərinin "siyasi debata" fokuslandığı vurğulanır.

Facebook ipucunu noyabrın 4-də Federal Təhqiqat Bürosundan alıb. Bu haqda facebook-un kibertəhlükəsizlik siyasəti üzrə başçısı Nathaniel Gleicher yazır.

Onun yazdığına görə, şirkət gördüyü tədbirlər barədə dərhal açıqlama vermək qərarına gəlib, çünki ABŞ-da vacib seçkiyə cəmi bir neçə gün qalırdı.

Nəzərə çatdıraraq ki, noyabrın 6-da ABŞ-da keçirilən seçki Konqresə hansı partiyanın nəzərə edəcəyini müəyyənləşdirəcək.

Hazırda facebook və digər sosial media şirkətləri ötən seçkidən fərqli olaraq xarici dezinformasiya cəhdlərinə daha çevik reaksiya verməyə çalışırlar.

Twitter isə noyabrın 3-də bildirib ki, dezinformasiya yaymağa çalışan bir neçə hesabı bağlayıb. Şirkət detalları açıqlamayıb.

"Yeni Müsavat" mövzusunun aktuallığını nəzərə alıb, bu istiqamətdəki bir neçə detalları nəzərə çatdırır. Belə ki, bu günə qədər sosial şəbəkədə yazdıqlarına, paylaşıqlarına görə cəzalanımlar az olmayıb. Və bu, dünyanın müxtəlif ölkələrində, ciddi məbləğlər hesabına gerçəkləşib.

Onlar sosial şəbəkəni dələduzluq obyektinə olaraq istifadə edirlər

Tutaq ki, Amerika, Britaniya kimi ölkələrdə bu, sırf hansısa sosial şəbəkə istifadəçisinin başqasının hüquqlarını tapdarması və ya təhqir etməsinə qarşı açılan cinayət təqibinin nəticəsində baş verir. Məsələn, 19 yaşlı Texas sakini facebook səhifəsində yazdığı istehzalı statusuna görə ömrünün bir neçə ayını həbsxanada keçirib. O, digər istifadəçilərlə söyüşərək, zarafatlı hansısa məktəbin şagirdlərini güllələməyi düşündüyünü yazmışdı.

Hakimiyyətdə isə bunu zərər kimi qəbul etməyib, onun terrora səslədiyini iddia edərək Texas sakinini həbs ediblər.

Qonşu Türkiyədə 2013-cü ildə facebook həbsləri geniş vüsət almışdı. Məsələn, təkəcə İzmir polisi şəhərdə Taksim Gəzinti Parkında baş verən etiraz aksiyalarına dəstək məqsədilə nümayişlər keçirilərkən sosial mediada hökumət əleyhinə çağırışlar edən 38 nəfəri müəyyənləşdirərək, onların 25-ni həbs etmişdi. Onlar bir neçə sutka saxlanıldıqdan sonra azadlığa buraxılmışdı.

Beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatı "Human Rights Watch" Səudiyyə Ərəbistanında 7 nəfərin "facebook-da etirazları qızdırmaq və ictimai nizamı pozma" iddiası ilə həbs edildiyini açıqlayıb. 2013-cü ilin 29 iyun tarixli hesabatda, Ağır Cinayətlər Məhkəməsində 7 nəfərə 5-10 il arasında həbs cəzası verildiyi və həbs müddətini başa vurduqdan sonra da ölkə xaricinə çıxışlarının qadağan edildiyi bildirilib.

İranda da 2013-cü ildə facebook həbsləri baş vermişdi. Nazirliyin İnternetdə Təhlükəsizliyin Təminatı İdarəsinin rəisi Kamal Hədiyanın dediyinə görə, polisler sosial şəbəkədə korupsiya və rüşvətxorluq yayan qrupu uzun müddətdən bəri müşahidə edəndən sonra həbsə əl atılıb.

Tutularlardan ikisi kişi, digər ikisi isə qadındır. Onların facebook-da yaratdıqları səhifənin artıq 25 min daimi oxucusu vardı. Virtual gözəllik müsabiqəsinə qatılanlar burada öz fotolarını dərc edirdilər.

İranda da 2013-cü ildə facebook-a girişi yasaqlasalar da, iranlılar müxtəlif proqramlar vasitəsilə sosial şəbəkəyə qoşulurlar.

Bir şərhə görə 500 min dollar cəzalandı

İllər öncə evindəki silahla səhvən oğlunu vuran qadın barəsində bir nəfər şəxsin facebook-da yazdığı şərh başına bəla olub. "Oğlunu özün öldürdün" deyə qadının statusuna şərh yazan Davin Dial ABŞ-ın Şimali Karolina ştatında yaşayır.

Oğlunu yanlışlıqla silahla qətlə yetirən ana isə Diali məhkəməyə verib. Karolina məhkəməsi qadının heysiyyətinə toxunduğu və böhtan atdığı üçün Davin Diali rekord pul cəzası - 500 min dollar (862 min AZN) məbləğində cərimələyib.

İspaniyada Şəxsi Məlumatların Mühafizəsi İdarəsi özəl məlumatlardan reklam məqsədilə istifadə etdiyinə görə facebook sosial şəbəkəsinə 1.2 milyon avro pul cəzası kəsdiyini açıqlayıb. Facebook-u istifadə-

çilərinin xüsusi məlumatlarını qanunazidd bir şəkildə istifadə etməkdə günahlandırılan qurum rəsmilərinin sözlərinə görə, onlar həmin məlumatları silməyi tələb etsələr də, rədd cavabı alıblar.

İdarə heyəti facebook-un bu məlumatları harada istifadə edəcəyini açıq bir şəkildə bildirməyərək, istifadəçilərdən cinsiyyət, ideoloji, dini inanc, fərdi zövqlər və ya internetdə olan məlumatlarını topladığını açıqlayıb.

Banqladeş Mühəndislik və Texnologiya Universitetinin müəllimi Hafizur Rahman 2012-ci ildə facebook-da yazdığı statuslardan birində baş nazir Şeyx Hasinəni ölümle hədələyib.

"Biz ovçuyuq, biz biricini sənin başını sonra isə mədəni vuracağıq. Daha sonra başını kəsib universitetin qarşısında nümayiş etdirəcəyik ki, bundan sonra heç bir kaftar BUET-ə (Banqladeş Mühəndislik və Texnologiya Universiteti) hücum etməyə cürət etməsin", - deyə müəllim status yazıb. Ancaq bu statusu Rahmana bəla başa gəlib. Məhkəmə onu baş naziri ölümle hədələməkdə təqsirkar bilərək 7 il həbs cəzasına məhkum edib.

2016-cı ildə Türkiyə Futbol Federasiyasının İntizam Komitəsi ikinci divizion təmsilçisi "Amedspor"un yarım-müdafiəçisi Deniz Nakini 12 oyunluq diskvalifikasiya edib.

Buna səbəb futbolçunun

1800 avro cərimə olunub. Belə bir hadisənin ilk dəfə yaşandığını bildirən hüquq nümayəndələri isə bunun bir presedent olduğunu, yəni bundan sonra da oxşar cəzaların artacağını bildiriblər.

Məlumata görə, Berlindəki bir vəkiliyyət kontoruna sərbəst bir fotoqraf məktubla müraciət edərək ticarət məqsədli facebook səhifəsi olan bir adamın 1746,69 avro cərimə olunmasını üçün müraciət edib. İstifadəçinin paylaştığı linkin yanındakı kiçik şəklin müraciət edən yapon fotoqrafına aid olduğu ortaya çıxınca cəza verilməsi qərara alınıb. Şəkildən icazəsiz istifadədə 1200 avro, vəkil xərci də 546,6 avro dəyərləndirilərək cəmi 1745,6 avro cərimə kəsilib.

Almaniyada hüquqşünaslar valideynlərə uşaqlarına sosial şəbəkələrdə diqqət etməyi tapşırırlar, çünki daha çox gənclər onlardan istifadə edirlər və şəkil, link paylaşmaq da normal qəbul olunur. Bunlar arasında müəlliflik hüququ qorunan şəkillər varsa, onlar da almaniyalı istifadəçinin durumuna düşə bilərlər. Hətta əgər əvvəllər belə bir şəkil paylaşılıb, sonra silinib-sə də, onlara cərimə kəsilə bilər. İddiyanın tələbi ilə araşdırma aparılarkən arxivdən əvvəlki paylaşmalar da izlənilir. Bu səbəbdən mütəxəssislər "facebook səhifənizi yalnız dostlarınızın görə bilməsinə icazə verin" kimi tövsiyə edirlər. Həmçinin link paylaşmaq əvəzinə, sadəcə, əgər varsa, "bəyəm" (like) düyməsini basmağı da məsləhət bilirlər.

Bu ilin oktyabrında isə İngiltərə hökuməti "Facebook Inc" şirkətini ölkənin daxili qaydalarını kobud pozduğu üçün cərimələyib. Rəsmi London vətəndaşlarının şəxsi məlumatlarını qeyri-qanuni formada 3-cü şəxsə ötürən şirkət barəsində rekord həcmdə cərimə tətbiq edib. Məlumat görə, "Facebook Inc"-in şəxsi məlumatlarını mənimsədiyi 87 milyon istifadəçi arasında xeyli İngiltərə vətəndaşı da olub.

Bu məlumatları 3-cü tərəfə ötürdüyü üçün şirkətə 500 milyon funt-sterlinq (təxminən 565 milyon avro) həcmində cərimə kəsilib.

Qeyd edək ki, "Facebook Inc" 2007-2014-cü illər ərzində istifadəçilərin məlumatlarını qeyri-qanuni istifadə üçün toplayıb.

Sevinc TELMANQIZI,
Musavat.com

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri Firəngiz Əlizadə Azərbaycan Dövlət himninin toxunulmasının əleyhinədir.

F. Əlizadə BakuPost-a açıqlamasında deyib ki, dövlət himnini qısaltmağa ehtiyac yoxdur: "Bu himnin musiqisi dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyova məxsusdur. Mən isə Üzeyir Hacıbəyovu heç kimlə müqayisə edə bilmərəm. Bu himni qısaltmağa ehtiyac yoxdur və ona toxunulmamalıdır".

Sayt xatırladır ki, bu, dövlət himninin istər söz, istərsə də musiqisi ilə bağlı aparılan ilk müzakirə deyil. Dəfələrlə aparılan bu müzakirələr heç vaxt cəmiyyət tərəfindən birmənalı qarşılanmayıb.

26 yaşlı himnlə bağlı ilk dəfə 1992-ci il mayın 27-də parlamentdə "Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni haqqında" Qanun qəbul edilib. Qanuna əsasən, 1919-cu ildə böyük bəstəkar Üzeyir Hacıbəyov və şair Əhməd Cavad tərəfindən tərtib edilmiş "Azərbaycan marşı" Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni kimi təsdiq edilib.

Himnimizin musiqisi olan "Azərbaycan marşı"nın sözləri ilk dəfə 1919-cu ildə "Vətən marşı" adı ilə hökumət mətbəəsində "Milli nəğmələr" kitabında çap olunub. Musiqisi isə ondan sonra bəstələnib.

"Azərbaycan marşı" 1989-cu ildə tanınmış bəstəkar Aydın Əzimov tərəfindən böyük xor və simfonik orkestr üçün aranjiyman edilərək lentə yazılıb, həmin ilin payızında 70 illik fasilədən sonra ilk dəfə olaraq Azərbaycan xalqı qarşısında, eləcə də dövlət televiziya və radiosunda səsləndirilib.

Himn müzakirələri: "Dəyişmək olmaz - günahdır"

Mərhum prezident Heydər Əliyev himnin mətnini "müqəddəs" adlandıraraq, onun dəyişdirilməsinə qarşı çıxıb

Səndən ötrü qan tökməyə cümlə qadırız!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!
Üçrəngli bayrağınla məsud yaşa!

Minlərlə can qurban oldu,
Sənə hər bəbə meydan oldu!
Hüququndan keçən əsgər,
Hər bir qəhrəman oldu!

Sən olasan gülüstan,
Sənə hər an can qurban!
Sənə min bir məhəbbət
Sənəmdə tutmuş məkan!

Namusunu hişf etməyə,
Bayrağını yüksəltməyə
Namusunu hişf etməyə,
Cümlə gənclər müştaqdır!

Uzun illər himn haqda heç bir müzakirə getməse də, sonradan onun sözlərinin görkəmli şair Əhməd Cavada aid olmaması iddiası ortaya atılıb. Müzakirəyə çıxarılan isə Azərbaycanın dövlət himninin mətninin həqiqi müəllifinin Əhməd Cavad, Cəmo bəy Cəbrayılbəyli, yoxsa Cəmo bəy

Hacinski olması ilə bağlı olub. Əhməd Cavadşünaslar bu məsələ ilə bağlı, ümumiyyətlə, mövqə bildirmək istəməyiblər.

Hacinski olması ilə bağlı olub. Əhməd Cavadşünaslar bu məsələ ilə bağlı, ümumiyyətlə, mövqə bildirmək istəməyiblər.

Tanınmış şairlərin çoxu isə himnin sözlərinin çox zəif olduğu fikrini irəli sürərək, onun yenilənməsinə tərəfdar kimi çıxış ediblər. Məlumatla görə, hətta bir neçə xalq şairi mərhum prezident Heydər Əliyevə himnin sözlərinin dəyişdirilməsinə də təklif edib. Lakin H.Əliyev bu mətni "müqəddəs" adlandıraraq, onun dəyişdirilməsinə qarşı çıxıb və bununla da müzakirə dayanıb.

Lakin 2011-ci ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası N.Əncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş elmi işçisi, filologiya elmlər namizədi Asif Rüstəmli himnimizin sözlərinin Əhməd Cavada aid olmadığı iddiasını yenidən ortaya atmışdı. Rüstəmlinin sözlərinə görə, Ə.Cavadın müəllif kimi qəbul edilməsi heç bir faktla əsaslandırılmayıb. Üstəlik, Ə.Cavadın o dövrdə nəşr olunan heç bir kitabında himnin mətni olmayıb.

Hətta mərhum deputat, xalq şairi Vaqif Səmədoğlu sağlığında bu müzakirələri yersiz hesab edərək himnin sözlərini və musiqisini dəyişdirməyin düzgün olmadığını bildirib.

Mərhum şair V.Səmədoğlu müzakirələr gedən zaman Əhməd Cavadın himnimizin mətn müəllifi olaraq qəbul edilməsinin əsaslandırılmış şəkildə olduğunu bildirmişdi: "İndi hər kəs bir söz danışır. Biri deyir, sözləri Cəmo bəy yazıb, başqa birisi deyir Əhməd Cavad yazıb.

Hətta mətni Üzeyir bəyin özünün də yazdığını deyənələr var. Mən də fikrimi bildirim. 1968-ci ildə maestro Niyazi Türkiyədən "Azərbaycan" adlı jurnal getirmişdi. Mənə zəng vurub bu barədə danışdı və görüşdük, o, həmin dərgini mənə verdi. Bu jurnal bütövlükdə Mustafa Kamal Atatürkün vəfatının ildönümünə həsr olunmuşdu. O mərasimə çıxış edənlər sırasında Mustafa Vəkilov da var idi. O, "Azərbaycan marşı"ndan da danışmışdı və jurnalın əvvəlində indiki himnimizin sözləri və notu çap olunmuşdu. Onun bəstəkarı kimi Üzeyir Hacıbəyovun, mətn müəllifi kimi isə Əhməd Cavadın adı qeyd olunub. Mən o vaxt həm o mətni köçürdüm, həm də notu. Sonra jurnalı Niyazinin özünə qayıtdım. Uzun müddət sonra notu Aydın Əzimova verdim, o, musiqinin üstündə işlədi".

Artıq 1992-ci ildə "Azərbaycan marşı" dövlət himni kimi qəbul ediləndən sonra tanınmış və məşhur bir marş olub. V.Səmədoğlu bildirib ki, meydan hərəkatı illərində əvvəllər mitinqlərdə Üzeyir Hacıbəyovun "Koroğlu" operasından üvertura səsləndirilib. Lakin sonradan üvertura marşla əvəzlənib. V.Səmədoğlu sağlığında himnin sözlərini o qədər də keyfiyyətli hesab etməyib. Lakin onun fikrincə, himnin mətnini dəyişdirilməsi elə də vacib deyil: "Dəyişmək olmaz - günahdır".

Vergi islahatları anonsunu iqtisadçı ekspertlər şərh etdilər

"Ortamüddətli dövrdə hökumətin belə şansı olmaya bilər..."

Maliyyə naziri Samir Şerifov Milli Məclisin komitə iclasında gələn ildən tətbiq olunacaq vergi islahatları barədə məlumat verib. Bildirib ki, hökumət 2019-cu ildə "böyük vergi islahatı"na gedir.

"Bu, dövlət tərəfindən atılan kifayət qədər cəsarətli addımdır. Müəyyən vaxt ərzində dövlət büdcəsinin gəlirinin bir hissəsindən faktiki olaraq imtina edirik. Ona görə ki, istəyirik iqtisadiyyatda şəffaflaşma baş versin, kölgə iqtisadiyyatı tədricən azaldınsın və bunun üçün sahibkarlar üçün stimulyar yaradıq. Sahibkarları həvəsləndiririk ki, onlar da bu addımı dəstəkləsinlər" - nazir deyib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın 2019-cu il üçün dövlət büdcəsində 22 milyard 917 milyon manat gəlirin 7 milyard 316 milyon manatı Vergilər Nazirliyinin xətti ilə daxilolmaların payına düşür. Büdcə sənədindən o da aydın olur ki, gələn ildən istehsalat məşğul olan biznes subyektlərinin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ təkə dövrünün həcmindən asılı olmayacaq. Əsas meyarlardan biri də işçi sayı olacaq. Təklifə görə, işçilərin sayı 3 nəfərdən çox olan istehsalatçıların ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyatı alınması gözlənilir. Bundan əlavə, topdansa ticarətçilərin və lisenziya tələb olunan fəaliyyətlə məşğul olanların da ƏDV ödəyicisi kimi qeydiyyata alınması barədə təkliflərin olduğu bildirilir.

Gələn il vergi sahəsində daha bir dəyişiklik ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan həm hüquqi, həm də fiziki şəxslərin 6 faizlə sadələşdirilmiş vergiyə cəlb olunmasının ləğvi ola bilər.

İqtisadçı-ekspert Rövşən Ağayevin sözlərinə görə, büdcə

sənədində hər 2 subyekt üzrə 6 faizlik sadələşdirilmiş vergidən daxilolma üzrə proqnoz nəzərdə tutulmayıb: "İctimai işədə 8 faizlə çalışanlar üçün isə proqnoz saxlanılıb. Məlumat üçün deyim ki, Vergi Məcəlləsinin 218.1 və 220.1-1-ci maddələrinə görə, illik dövrüyyəsi 200 000 manatdan yüksək olan həm ticarət, həm ictimai işə sektoru üzrə sahibkarlar da sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi ola bilərlər. Həmin normalara görə, bu halda dövrüyyədən ticarətçilər 6 faiz, işə sahəsində çalışanlar 8 faiz vergi ödəməli idilər. Eyni zamanda yerdə qalan sahələr üzrə differensiallaşdırılmış vergi dərəcəsinin ləğvi və 2 faiz bazasında vahid dərəcənin tətbiqi gözlənilir. Hazırda isə Bakı şəhəri üzrə 4 faiz, yerdə qalan regionlar üzrə 2 faiz dərəcə qüvvədədir. Sadələşdirilmiş verginin tətbiq dairəsinin daraldılması ilə bağlı gözlənilən dəyişikliklərlə bağlı 2019-cu ildə bu vergi növü üzrə büdcəyə daxilolma proqnozu 58 milyon manat (15.3 faiz) azaldılıb. Əvəzində rezident hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi üzrə daxilolma proqnozu 136.9 milyon manat (22.4 faiz) artırılıb".

Hesablama Palatası isə 2019-cu il büdcəsi üçün hazırladığı rəyde hökumətə vergitutma sistemində dəyişikliklərin mərhələli şəkildə tətbiqini tövsiyə edir: "Hökumət 2019-cu ildən vergitutma sistemində yeniliklərin tətbiqinə başlamaq məqsədilə vergi qanunvericiliyində ciddi də-

yişikliklər etməyi planlaşdırır. Bu dəyişikliklər vergi sistemi üçün müəyyən risklərin artmasına səbəb ola bilər. Bununla əlaqədar biz nəzərdə tutulan yeniliklərin mərhələli şəkildə tətbiq edilməsinə məqsədmüvafiq hesab edirik".

Palata hesab edir ki, Vergilər Nazirliyi vergi qanunvericiliyinə nəzərdə tutulan dəyişiklikləri nəzərə alaraq program təminatını yeniləməli, eləcə də vergi ödəyicilərinin qısa müddət ərzində bu dəyişikliklər barədə məlumatlandırılmalıdır. Vergitutma sahəsində islahatların bir istiqaməti də fiziki şəxslərin əmək haqqından hesablanan vergi ilə bağlıdır. Belə ki, 2019-cu il yanvarın 1-dən başlayaraq 7 il müddətində neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərdə müddətli işlə-

yən fiziki şəxslərin aylıq gəlirləri 8000 manatadək olduqda gəlir vergisi üzrə 100 faiz, 8000 manatdan çox olduqda isə 44 faiz (25 faizdən 14 faizə düşürdür) güzəştin müəyyən edilməsi nəzərdə tutulub. Eyni zamanda bütün sahələrdə müddətli işləyən fiziki şəxslər üzrə gəlir vergisinə cəlb edilməyən məbləğ 173 manatdan 200 manatadək artırılır.

İslahatın digər mühüm istiqaməti məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə ümumi yükün işəgötürən və işçi üzərində düşən nisbətlərinin tənzimlənməsi ilə bağlıdır. Hökumətin qiymətləndirmələrinə görə, ilkin mərhələdə bu islahatlar nəticəsində dövlət büdcəsinə "gəlir vergisi" maddəsi üzrə daxilolmalar bir qədər azala bilər. Lakin növbəti illərdə ölkədə iqtisadi fəaliyyətin artması və "kölgə iqtisadiyyatı"nın payının azalması,

vergi inzibatiçiliyinin güclənməsi ilə bu vergi növü üzrə büdcəyə daxilolmalarda artım müşahidə olunacaq. Buna görə də 2019-cu il dövlət büdcəsində gəlir vergisi üzrə proqnoz 880 milyon manat (2018-ci il üçün 1 milyard 196 milyon manat) məbləğində nəzərdə tutulub.

İqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərovun fikrincə, vergi siyasətində dəyişikliklər iqtisadi fəaliyyəti stimullaşdırmağa yönəlməklə hər il büdcə müzakirələri ilə bağlı aparılmamalı, daimi və dinamik xarakter daşımalıdır: "Azərbaycan hökuməti indiyədək vergi yükünün azaldılması üçün bu və ya digər formada tədbirlər həyata keçirib, dərəcələri aşağı salıb, ümumiyyətlə dövlət vergi siyasətini stimullaşdırıcı xarakter daşıması üçün cəhdlər göstərmişdir. Amma bununla belə, mövcud vergi

siyasətinin iqtisadiyyatın inkişafı üçün stimullaşdırıcı xarakter daşdığı söyləmək çətinidir. Söhbət yalnız vergi dərəcələrinin yüksək olmasından getmir. Rəsmi olaraq həmişə iradlar tutulur ki, inkişaf etmiş ölkələrdə bir çox vergi dərəcələri bizdəkindən qat-qat yüksəkdir. Bu, haqiqətən də belədir. Lakin söhbət ölkə iqtisadiyyatının ümumi strukturundan, sistemin xüsusiyyətlərindən gedərsə, bizim ölkəmizdə bir sıra sahələrdə vergi dərəcələrinin aşağı olduğunu sübut etmək elə də çətin deyil. Götürək, fiziki şəxslərin gəlir vergisini. Bu vergi bizdə aşağı gəlirli insanlar üçün o qədər də stimullaşdırıcı səviyyədə deyil. Yüksək gəlirli işçilərin sayı isə Azərbaycanda çox deyil. Xüsusilə büdcədən maliyyələşən strukturlarda çalışanlar üçün əmək haqqından 14 faiz gəlir vergisi stimullaşdırıcı hesab edilə bilməz".

Ekspert hesab edir ki, neft gəlirlərinin büdcədə payı yüksək olduğu dövrdə hökumətin vergitutma sahəsində iqtisadi inkişafı stimullaşdırmaq, kölgə iqtisadiyyatın qarşısını alan islahatları etmək üçün şansı var: "Nə qədər ki, büdcəyə Neft Fondundan transfer imkanları var, bu islahatları gedilməlidir. Əsas hədəf isə vergi dərəcələrinin iqtisadi aktivliyi, kölgə iqtisadiyyatının leqallaşmasını stimullaşdırmaq olmalıdır. Bu gün vergi dərəcələrinin yüksəkliyi, sığorta-yığım sisteminin tam tətbiq olunmaması səbəbindən nə işəgötürəndə, nə də işçidə marağ yoxdur ki, əmək müqaviləsi ilə işləsin. Sahibkarları və işçiləri bəndə maraqlı etməyə nail olunmalıdır. Bu isə vergi siyasətindən çox asılıdır. Bildiyiniz kimi, neft və ondan gələn gəlirlər daimi deyil. Yeni ortamüddətli dövrdə bu gəlirlər olmaya bilər. Biz gəlirlərin gəldiyi indiki ərəfədən iqtisadiyyatın canlanması üçün maksimum istifadə etməliyik".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Məsavət"

MUSAVAT

Son səhifə

N 237 (7126) 7 noyabr 2018

Arvadının yanına işdən tez getsin deyə... bunu etdilər

Kaliforniya ştatının Orinc bölgəsindəki Sil-Biç şəhər sakinləri yerli şirniyyat mağazasında satılan bütün un məmulatlarını səhər saatlarında alıb bitirməyə çalışırlar. Onlar bu məqsədlə mağaza sahibinin erkəndən evə getməsinə şərait yaradırlar. Bu barədə "The Orange Country Register" nəşri xəbər verir. Məsələ ondadır ki, mağaza sahibi Con Çanın həyat yoldaşı Stella bir neçə həftə öncə anevrizmə görə xəstəxanaya düşüb. Bu barədə mağazanın daim müştərisi Doun Kaviola xəbər tutub. "Günlər keçib, amma mən bu barədə düşünməyi dayandıra bilmirdim. Məndə belə bir ideya yarandı ki, əgər tezdən orada satılan bütün məhsulları alsam, Çan da erkəndən həyat yoldaşına baş çəkməyə gedə bilər" - o, bunu yerli sakinlərə bildirib.

Qadın bu barədə yerli portaldə məlumat yayıb və çoxları da onu dəstəkləyib. Mağazadakı un məmulatları günün birinci yarısına qədər alınıb qurtarır. Nəticədə isə Con Çan adı iş günündən 3 saat tez çıxır və yoldaşına baş çəkə bilər. Sonuncu istirahət günlərində isə o, ümumiyyətlə, səhər saat 10-dan azad olub, işdən çıxır.

Yerli sakinlər ona yardım məqsədilə pul yığmağı təklif etsələr də, imtina edib: "O dedi ki, onun yetərincə pulu var. O, sadəcə, arvadı ilə daha çox vaxt keçirmək istəyir", - bunu da Kaviola deyib.

Qu quşu insana öyrəşdi, dəstəsinə qayıda bilmir

Böyük Britaniyanın cənub-qərbindəki Sent-Ayvs şəhərində vəhşi qu quşu öz dəstəsindəki quşlarla ümumi dil tapa bilməyib. Buna səbəb yerli sakinlərdən birinin ona qulluq etməsi olub. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, Sidni ləqəbli qu quşu keçmiş sahibi Rob Adamsondan ötrü dağınıq. Sonuncu onu təbii şərtlərə öyrəşdiriyi üçün qu quşunun öz dəstəsinə öyrəşməsi çətin olub.

Təşkilat üzvləri kişidən quşu geri götürməsinə istəyiblər. "Bu, onunla bizim həkayəmizin möhtəşəm sonluğu olub" - bunu da Adamson deyib. Qu quşunu 39 yaşlı Adamson boynundakı iki kiçik yara ilə, otun içində tapıb. Həmin vaxt quş cəmi bir gün idi ki, doğulmuşdu. Adamson onu öz evinə aparıb, yeddi həftə boyunca qulluq edib və xüsusi qida ilə yedizdirib.

Adamsonun danışmasına görə, Sidni onunla bir çarpayıda yatıb və doğmalaşmış. Bu ilin noyabrında məlum olmuşdu ki, Volqoqram

sakini öz mənzilində canavar saxlayıb. Kişi bu yırtıcı istirahət zamanı tapmışdı. Onun sözlərinə görə, canavar kolların arasından çıxaraq onun əlini yalayıb və bununla da insandan kömək istəyib.

33 yaşlı kişi üzümək istəyirdi, akulalar yedi

Avstraliyada akula 33 yaşlı kişini gəmirərək yeyib. Bu barədə BBC News informasiya portalı xəbər verir. İnsident Uitsand sahillərində, 5 noyabrda baş verib. Akulanın qurbanı sahilə üzümək istəyən kişi turist olub. Dostları onu sudan əl və ayaqlarında ciddi yaralarla çıxarıblar. Kişini xəstəxanaya çatdırsalar da, orada dünyasını dəyişib.

Mərkəzi Kvinslend Xilas Xidmətinin əməkdaşı Ben Makli bildirib ki, kişinin bədənindəki yaralar olduqca ciddi olub. Bu ilin sentyabrında məhz həmin bölgədə akula daha iki nəfərə hücum edib. Hər iki hü-

Son bir il ərzində Avstraliyada akulaların hü-

cumu nəticəsində 16 nəfər zədələnib, iki nəfər isə dünyasını dəyişib. Sentyabr hücumlarından sonra yerli orqanlar 6 akulanı yaxalayıb öldürüblər. Eyni zamanda akulalar üçün tələlər də quraşdırılıb. Yerli sakinlər bu tədbirlərin təkrarlanmasını tələb edirlər.

Kvinslend Universitetinin professoru Kolin Simpfendorfer deyib ki, akulalar Uitsand sahillərində nadir hallarda görünürdülər. Bu sahillər su idman növləri ilə məşğul olmaq üçün müsaid məkan sayılırdı. O hesab edir ki, akulalar üçün yerli tələlərin quraşdırılması nəinki onların kökünü kəsəcək, əksinə, dəniz faunasına ziyan vuracaq. Bundan başqa, professor əlavə edib ki, ölənlər üçün xəsərat ayaqlarını itirməsi ilə nəticələnib. Son bir il ərzində Avstraliyada akulaların hü-

QOÇ - Hansısa işi planınıza uyğun həyata keçirmək imkanınız olmayacaq. Hər şey gözənləndən baş verəcək. Hətta qəfildən pul kisəniz ağırlaşda bilər. Axşam saatlarında istirahət edin.

BUĞA - Şəxsi büdcənizdə vəziyyət ürəkəncən olmasa da, nəzərdə tutduğunuz planların icrasında çətinlik çəkməyəcəksiniz. Günün ikinci yarısında mənasız amillərə vaxt itirməyin.

ƏKİZLƏR - İntuisiyanıza inanın. Həmişə məsləhətə ehtiyacınız olsa belə, bu gün daxili səsinizin hökmü ilə hərəkət etməlisiniz. Bununla yanaşı, tərəf-müqabilərinizin rəyini də nəzərə alın.

XƏRÇƏNG - Sağlamlığınıza diqqət yetirin ki, qarşıda duran öhdəliklərinizə daha asan yetişəsiniz. Ulduzların düzümü saat 14-16 aralığında və saat 19-dan sonra şanslı məqamlar yaşayacağınızdan xəbər verir.

ŞİR - Saat 16-ya qədər bütün vacib işlərinizi yekunlaşdırmağa çalışın. Həmin ərəfədə şəxsi işlərinizdə müsbət dönüş gözənilir. Sonrakı müddəti isə daha çox istirahətə həsr edin.

QIZ - Ulduzlar xəbər verir ki, bu təqvim şəxsi işlərinizdə yeni mərhələnin baş qaldırmasına səbəb ola bilər. Bunun üçün müsaiblərinizə diqqətlə qulaq asmalı, düz seçim etməlisiniz.

TƏRƏZİ - Ümumən düşərli gün hesab etmək olar. Həm fəaliyyət zəminində, həm də insanlarla münasibətdə çox şeydən razı qalaçaqsınız. Bu gün emosionallıqdan uzaq olmağa çalışın.

ƏQRƏB - Real hadisələrlə daxili yanaşmanızda ciddi ziddiyyət var. Bu da təbii olaraq ətrafa münasibətinizdə və əsəblərinizdə xoşagəlməzlik yaradır. Bu gün məhz deyilən problemi həll etməlisiniz.

OXATAN - Qarışıq gün hesab etmək olar. Bəzi sahələrdə vəziyyət nəzarətinizdən çıxıb bilər. Bu səbəbdən hər addımda diqqətli olmalısınız. Bu gün qıdanıza da fikir verməlisiniz.

OĞLAQ - Fiziki və təcrübə baxımından passiv gün olsa da, düşüncə və planlarınızda irəliyə doğru addım atə bilərsiniz. Amma ideyalarınızı kəskin qoymaqdansa həmsöhbətlərinizə güzəştə getməlisiniz.

SUTÖKƏN - Boş vaxt olduğu təqdirdə qohum-əqrəbaya baş çəkmək sizə rahatlıq verə bilər. Cari qayğılarınızı bugünlük də olsa, unutmaya çalışın. Bu gün pul xərcləməyə dəyər. Axşam soyuqdan qorunub.

BALIQLAR - Hər mənada düşərli gündür. Rastlaşdığınız hər bir hadisə üreyinizdən xəbər verəcək. Əlbəttə ki, bunun üçün özünüz də canfəşanlıq göstərməlisiniz. Sövdələşmələrdə aktiv olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Pecenyeyə görə mağazanın qapı-pəncərəsini sındırdı

Sevastopol şəhərində sərxoş bir kişi aləmi bir-birinə qatıb. Hansısa məclisdən qayıdan 30 yaşlı kişi birdən acığını hiss edib və yolunun üstündəki bağlı mağazanın qapısını qıraraq içəri girib. Gəncin ürəyindən pecenye yemək keçirmiş. Polis hadisə yerinə səhər saat 4 radələrində gəlib. Həmin vaxt pecenye sevər sərxoş artıq yuxuda olub. Sadəcə, yuxudan oyanan kimi susuzlandığını hiss edib. Dərhal gözünün qabağındakı pivə butulkalarına hücum edən gənc bu ərəfədə polislərin mağazaya gəldiyini hiss edib. Sərxoş pecenye sevər hadisə yerində həbs olunub. Amma ona qarşı hansı cəza mexanizmi tətbiq olunacağı bilinmir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100